

START

DARBININKAS

1997

Property of
FRANCISCAN PRESS
Brooklyn, NY - USA

ALL RIGHTS RESERVED

FILMED BY
READEX FILM PRODUCTS
Chester, VT - USA

NewsBank, inc., Naples, FL 34103

DARBININKAS

Vol. LXXXI, Nr. 1
Sausis - January 3, 1996

SECOND-CLASS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Prezidentas Algirdas Brazauskas antrą kartą per dabartinio Seimo darbo laiką pasinaudojo savo konstitucine veto teise. Valstybės vadovas su savo pasiūlymais gražino Seimui iš naujo svarstyti pakeitimus Valdininkų ir Darbo sutarties įstatymuose, priimtus gruodžio 10 d.

- Šv. Antano kolegijai, Kretingoje, suteiktos aukštosios mokyklos teisės. Ji dabar vadinasi Šv. Antano religijos mokslo institutu prie Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto.

- Brigados gen. Antanas Gustaitis (1898-1941), lietuviškųjų ANBO lėktuvų konstruktorius ir Lietuvos karo aviacijos viršininkas, buvo sušaudytas sovietiniame kalmėje 1941 m. spalio 16 d. Jo penkiasdešimt penkerių metų sukaktis pernai prisiminta jo tėviškoje Obelinėje, Marijampolės rajone.

- Dvidešimtąjį sezoną 1996 m. lapkričio pradžioje pradėjo Lietuvos menininkų rūmai Vilniuje, įsikūrę buvusioje Vilniaus rotušėje. Mat jų ligšiolinis pastatas buvo atiduotas Lietuvos prezidentūrai. Menininkų rūmai savo veiklos vėl ėmėsi po beveik metus trukusio remonto. Lietuvos menininkų rūmuose jau sumontuoti iš buvusios vietos perkelti vargonai. Tikimasi bent du kartus per mėnesį ten surengti vargonų muzikos koncertus.

- Kauno lėlių teatras buvo įpratęs triukšmingai užbaigti sezoną, o juos pradėdavo be jokio garso, beveik nepastebėtus. Teatro vadovas S. Klibavičius praėjusį rudenį, trisdešimt devintojo sezono pradžioje, sunkiai beistengė sutikti mažuosius žiurovus, su tėvais užplūdusius teatro prieigas "Pasakų gatvėje", kur po atviru dangumi buvo išsirikiavusios margspalvės visu populiaresnių Kauno lėlių teatro spektaklių dekoracijos. Vaikai galėjo fotografuoti su lėlėmis ir pasakų herojus vaizduojančiais aktoriams.

- Vilniaus jaunimo teatre gruodžio 7 d. paminėtas Lietuvos žydų meno kolektyvų 40-metis ir šokių ansamblio "Fajlerlach" 25-metis. Dvigubas jubiliejus sutapo su Chanukos (Pašventimo) švente, tad pradedant renginį uždegtos Chanukijos (Aštuonžvakės) žvakutės, sukalbėta malda. Jubiliejinėje programoje dalyvavo ir buvę vilniečiai, atvykę į šį susitikimą iš Izraelio, JAV, Kanados. Didžiausio dėmesio susilaukė choreografas Anos Kravec vadovaujamo šokių ansamblio "Fajlerlach" programa, kurioje buvo parodyti ne tik senieji ir dabartiniai Izraelio bei kitų šalių žydų šokiai. Scenoje taip pat atgijo Lietuvos miestelių senieji žydų papročiai.

- Gruodžio 9 d. Kauno technologijos universiteto bibliotekoje atidaryta išleistųjų lietuvių, teisės mokslų daktaro Konstantino Savicko (1908-1992) išlešomis įrengta skaitykla ir konferencijų salė. Modernioje patalpoje veikia keletas kompiuterių, dauginimo aparatai. Testamentu K. Savickas Kauno technologijos universitetui paskyrė 160 tūkstančių JAV dolerių. Skaitykloje atidengta fundatoriaus atminimo lenta.

PROFSĄJUNGOS - APIE PAVOJŲ ŠEIMAI

Blogėjanti Lietuvos demografinė padėtis, moterų nedarbo ir šeimų aprūpinimo problemos turėtų labiau rūpėti Prezidentui, Seimui ir Vyriausybei, - buvo teigiama Vilniuje vykusioje konferencijoje "Motinystės apsauga Lietuvoje". Ja organizavo Lietuvos darbininkų sąjunga ir Lietuvos profesinių sąjungų organizacijos.

Konferencijoje buvo daug kalbama apie moterų socialinę nelygybę. Nors darbo rinkoje moterys sudaro pusę darbo jėgos, dirbančių vyrų atlyginimai yra 1,4 karto didesni už moterų. 70-85% moterų dirba švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos srityse, kur atlyginimai yra mažiausi. Bedarbių sąra-

uose taip pat 60% sudaro moterys. Blogėja šalies demografinė padėtis: mažėja santuokų, 100 santuokų vidutiniškai tenka 60 ištuokų, 52% šeimų augina tik po vieną vaiką. Natūralus gyventojų prieaugis 1994 metais sudarė minus 1,1, 1995 metais - minus 4,2. Lietuvoje 120 tūkstančių vaikų gyvena vien su motina, 15 tūkstančių - vien su tėvu. Valsitybė vieno vaiko išlaikymui vaikų namuose skiria 900 litų, o motinoms, auginančioms našlaičius, įvaikintus vaikus, skiriama tik po 135 litus mėnesiui. Ypač sunku yra daugia-vaikėms šeimoms - valstybės

garantuojamos 100 litų pajamos vienam šeimos nariui stumia jas žemiau skurdo ribos.

Konferencijoje priimta kreipimėsi į Lietuvos Prezidentą, Seimą ir Vyriausybę prašoma padidinti valstybės paramą vienam šeimos nariui iki 200 litų, gausių šeimų motinoms leisti išeiti į pensiją nuo 50 metų, socialiai remtiniams vaikams užtikrinti nemokamą maitinimą mokyklose, 1997 metų biudžete numatyti tikslinių lėšų - apie 5 mln. litų vaikų namų paliekančių našlaičių aprūpinimui gyvenamuju plotu.

ELTA

TIK DARBININKE

Jūs galite rasti naujausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

BALTARUSIJOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA - PRIEŠ UŽSIENIO ŽURNALISTUS

Baltarusijos užsienio reikalų ministerija (URM) paskelbė oficialų pareiškimą, kuriame išspėjama, kad bus imamasi priemonių prieš užsienio žurnalistus, neobjektyviai vaizduojančius padėtį šalyje.

URM pareiškime priekaištauja, kad "kai kurioms užsienio visuomenės informavimo priemonėms, platinančioms melagingą infor-

maciją apie visuomeninę ir politinę situaciją Baltarusijoje". Jų žurnalistai "manipuliuoja faktais, sąmoningai padidina protesto akcijų dalyvių skaičių, taip montuoja televizijos reportažus, kad žiūrovai pamanytų, jog Baltarusijos sostinėje vyksta daugiataukstantiniai mitingai ir demonstracijos, neob-

jektiviai informuoja apie teisėtvarkos organų veiklą".

Pareiškimas baigiasi grasinimais, adresuotais Baltarusijoje akredituotiems užsienio visuomenės informavimo priemonių atstovams. Jeigu jie "sąmoningai platins neobjektyvią informaciją apie politinę padėtį Baltarusijos Respublikoje", tai šios šalies URM "imsis įstatymo numatytų priemonių".

ELTA

NAUJAS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KATEKIZMAS

Gruodžio 9 d. Vilniaus arkivyskupijos kurijoje pristatytas naujas Katalikų Bažnyčios katekizmas, išleistas lietuvių kalba. Ta proga apie šią knygą kalbėjo Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas, arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis.

"Šios knygos pasirodymas yra ypatingas įvykis Lietuvai, - pasakė arkivyskupas A. J. Bačkis. - Katekizmas tai viso mūsų katalikiško tikėjimo organiškas išdėstymas. Jis skirtas pirmiausia vyskupams ir jų padėjėjams - kunigams, diakonams, katechetams - kaip tikėjimo moky-

tojams. Katekizmas skirtas ir visiems tikintiems, kurie norėtų geriau pažinti neišsemiamus tikėjimo turtus. Pagaliau ši knyga skirta visiems geros valios žmonėms - ir ne katalikams, ir visai netikintiems, kaip autentiškas žinybas, kur galima sužinoti, kuo Bažnyčia tiki, ką ji dėsto vienu ar kitu klausimu".

Katekizmo vertimu į lietuvių kalbą rūpinosi ir knygą išleido Tarpdiecezinė katechetikos komisijos leidykla.

ELTA

PIGIAUSIA DUONA IR DEGTINĖ

Pusė maisto ir kitų būtiniausių prekių spalio mėnesį buvo pigiausias Lietuvoje. Brangiausi produktai iš Baltijos šalių yra Latvijoje.

Lietuvoje buvo pigiausi duonos, kai kurie pieno produktai, kiaušiniai, bulvės, degtinė, mėnesio autobuso bilietas.

Pavyzdžiui, sviesto kg Lietuvoje vidutiniškai kainavo 2,99 JAV dolerio, pieno litras - 0,39, 10 kiaušinių - 0,89, ruginės duonos kg - 0,47, kvietinių miltų batonas - 0,68, bulvių kg - 0,15, vištienos kg - 2,33, 40 laipsnių degtinės litras - 5,96, mėnesinis autobuso bilietas

- 5,85 JAV dolerio.

Lietuvos statistikos departamento žiniomis, Latvijoje pigiausiai kainavo tik kiauliena, grietinė ir varškė - pirmos kategorijos kiaulienos kg ten galima nusipirkti už 3,04, 25% riebumo grietinės kg - už 1,64, 9% riebumo varškės kg - 1,51 dolerio.

Estijoje pigiau nei kitur galima nusipirkti jautienos - po 2,5 dolerio už 1 kg, virtos dešros - po 3,16 dolerio, cukraus - po 0,67 dolerio.

Estijoje pigiausia elektros

AMERIKIEČIAI ŽADA PAREMTI ŽYDŲ SKAITYKLĄ VILNIUJE

Lietuvos Prezidento sudaryta darbo grupė siūlo Lietuvos nacionalinėje bibliotekoje įrengti Gaono skaityklą ir saugyklą. Jai turėtų būti perduotos Lietuvoje ir užsienyje išleistos knygos jidiš ir hebrajų kalbomis. Lietuvos Ambasadorius JAV Alfonsas Eidintas buvo susitikęs su Amerikos žydų komiteto Europos skyriaus direktoriumi Andrew Baker. Jis sutiko teikti paramą žydų knygų kolekcijos išsaugojimui. Specialus JAV Prezidento patarėjas Daniel Fried taip pat žadėjo visokeriopai remti projektą "Gaono skaitykla".

Ideja Vilniuje įkurti žydų knygų saugyklą kilo JAV. Po straipsnio "The New York Times" pasirodymo JAV lietuviai Elona Vaišnienė, Romas Kasparas ir kiti pasiūlė Lietuvos ambasadai parengti atsakymą laikraščiu, kviečiant amerikiečius padėti šiai iniciatyvai.

LA

energija - 100 kWh ten kainavo 3,68 dolerio, bei benziną A-92 - 0,37 dolerio.

BNS

SKAITYKITE DARBININKĄ IR PASIŪLYKITE SAVO DRAUGAMS



Lietuvoje pasklidę gandai apie lito ir dolerio santykio pasikeitimą išaukė didžiulės žmonių eiles prie valiutos keityklų.

V. Kapočiaus nuotr.



Lietuvos sveikatos apsaugos ministras Juozas Galdikas.
R. Šuikos nuotr.

NAUJASIS MINISTRAS - APIE DRAUDIMINĘ MEDICINĄ

Pradėta Lietuvoje įgyvendinti sveikatos draudimo sistema naujasis sveikatos apsaugos ministras profesorius Juozas Galdikas pavadino perversmu. Jis sakė, kad tai labai sudėtingas ir ilgalaikis - ne vienerių ir net ne dvejų metų darbas. Apie sveikatos apsaugos reformą ir konkrečias problemas ministras kalbėjo Lietuvos radijo Aktualijų studijoje.

Kaip vieną iš nepakankamų pasirengimo reformai elementų J. Galdikas paminėjo gydytojų specialistų perkvalifikavimą. Reformuojant bet kurią sistemą yra būtini perkvalifikavimo fondai. Tokio fondo pas mus kol kas nėra, o kai kuriems gydyto-

jams teks pakeisti vieną ar kitą siaurą specialybę.

Sveikatos draudimo įstatymą numatyta įgyvendinti nuo 1997 metų sausio 1 dienos. Įgyvendinti jį galima tik akreditavus visas sveikatos priežiūros įstaigas, o iki šiol šio darbo atlikta tik 10%.

Draudiminė medicina, ministro žodžiais, padės įveikti paplitusią negerovę, kai gydytojui mokama neteisėtai ir neoficialiai. Ligoniams suteikiama galimybė pasirinkti tą gydytoją, kuris nereikalauja papildomos apmokėjimo, dirba gerai. Iš kitos pusės, sveikatos draudimo įstatymas ir gydytojams garantuoja atlyginimą pagal atliktą darbą.

ELTA

LIETUVOS MEDIKAI ĮGIS PIRMĄJĮ MAGNETINIO REZONANSO APARATĄ

Diagnostinės medicinos viršūnė - magnetinio rezonanso aparatas pagaliau bus ir Lietuvoje. Sveikatos apsaugos ministerija susitarė jį pirkti iš pasaulinio garso firmos "Philips" už 4,9 mln. litų.

Magnetinio rezonanso aparatas perkamas už kreditą, kuriam yra suteikta valstybės garantija. Pervedus į firmos sąskaitą pirmąjį įnašą, aparatas bus atvežtas

į Lietuvą. Nuspręsta, kad magnetinis rezonansas labiausiai yra reikalingas Kauno medicinos akademijos klinikų neurochirurgijos centrui, kuris yra vadovaujanti šio profilio pagalbos - gydymo ir mokslo įstaiga Lietuvoje. Čia atliekami patys sudėtingiausi galvos ir stuburo smegenų tyrimai, neurochirurginės operacijos, dirba žymiausi specialistai.

ELTA

POLITINIS RŪKAS NATO BŪSTINĖJE SKLAIDOSI

Užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas mano, kad rūkas NATO būstinėje "politine prasme šiek tiek sklaidosi". Tokią išvadą jis priėjo dalyvaudamas Šiaurės Atlanto bendradarbiavimo tarybos užsienio reikalų ministrų susitikime Briuselyje.

Grįžęs į Vilnių, spaudos konferencijoje A. Saudargas sakė, kad šio posėdžio išvakarėse NATO valstybių URM vadovų priimtas dokumentas "kai kuriuos dalykus pasakė aiškiau nei iki šiol buvo sakoma". Mat, be kitų metų Aljanso viršūnių susitikimo datos, jame nurodyta, kad 1997-aisiais pradėti derybos dėl narystės NATO bus pakviesta "viena ar kelios valstybės". Kaip žinoma, šiuo metu vyrauja nuomonė, jog į pirmąjį NATO plėtimosi etapą pateks trys Vidurio Europos šalys - Lenkija, Vengrija ir Čekija.

"Labai svarbu, kad NATO apsisprendė atverti duris ir palikti jas atviras po to, kai į Aljansą bus pakviestos pirmosios naujos narės", - kalbėjo ministras A. Saudargas. Pasak jo, ne mažiau reikšminga ir tai, jog programos "Partnerystė taikos labui" šalims, tarp jų ir Lietuvai, bus leista dalyvauti ne tik bendrose

pratybose bei operacijose, bet ir jas planuojant.

URM vadovo žodžiais, Rusijos prieštaravimai dėl NATO plėtimosi "po truputį sprendžiami". Tarp Aljanso ir Rusijos palaikomas dialogas mažina nepasitikėjimą, kuris iki šiol sukelėdavo Rusijos priešingumą NATO plėtimui, - kalbėjo Užsienio reikalų ministras A. Saudargas. Jau skelbta, kad iki 1997 metų liepos mėnesį Madride planuojamo viršūnių susitikimo NATO ketina su Rusija sudaryti partnerystės sutarimą.

ELTA

VISA KORTELĖMIS NETRUKUS NAUDOSIS 1,5 MLN. LIETUVOS GYVENTOJŲ

Maždaug po 15 metų įvairiomis VISA kortelėmis naudosis apie 1,3-1,5 mln. Lietuvos gyventojų. Tai teigia VISA atstovybės Vidurio ir Rytų Europos regione vadovas. Dabar Lietuvoje yra išduota apie 5 tūkst. VISA kortelių. Po 1,5 tūkst. yra išduota VISA CLASSIC ir VISA BUSINESS kortelių bei 2 tūkst. VISA ELECTRON kortelių. Ją platina Vilniaus bankas. Baltijos valstybėse pirmąją Estiją. Joje yra išduota apie 40,000 VISA kortelių.

LR

Balio Gaidžiūno konkursas

* Skelbiamas a. a. Balio Gaidžiūno vardo lietuviškos patriotinės poezijos konkursas JAV jaunimui (iki 35 m. amžiaus.) Šį konkursą praversti, pagal mecenato B. Gaidžiūno valią, testamentu vykdytojas Jonas Kazlauskas įgaliojo JAV LB Kultūros Tarybą. Premijų dydis: pirmoji - 300 dol., antroji - 200 dol. Mecenatas, buv. "Dirvos" redaktorius, yra palikęs 2,500 penkiems metiniams konkursams.

Norintieji dalyvauti pirmajame konkurse turi iki 1997 m. kovo 1 d. atsiųsti savo kūrinį, niekur nespauzdintą ir pasirašytą slapyvardžiu. Pridėto vokelio viršuje turi būti tik slapyvardis, o viduje - vardas ir pavardė su adresu. Siųsti: Stasė Petersonienė, 2534 W. 40th Street, Chicago, IL 60632.

Lietuvių kalba pasaulyje ir jos ateities rūpestis

Dr. Algis Norvilas

(Tęsinys. Pradžia Nr. 50)

Šiuo metu lietuvių tauta save iš pagrindų suvokia klasikiniu požiūriu, kurį nuostabiai giliai yra atskleidęs Juozas Girnius savo knygoje "Tauta ir tautinė ištikimybė". Šiuo požiūriu teisingai pastebi Girnius: "Tauta yra tikrovė, kuri remiasi žmogaus prigimtimi". Kaip tokia, ji turi teisę į nepriklausomybę ir savos tautinės tapatybės kūrimą. Būdamas iš prigimties sava, ji iškyla kaip visų branginama vertybė. O kalba yra pats ryškiausias tautinės individualybės sandas. Girnius taip pat įžvalgiai pabrėžia: "(...) todėl kaip atskiram žmogui, taip ir tautai kyla uždavinys vertinagai egzistuoti, ne tik paprastai laike trukti".

Tačiau, panašiai kaip praėjusio šimtmečio pradžioje, taip ir dabar, yra atsiradęs nemažas priešingumas tautos tikrovei. Vakaruose ši priešinguma puoselėja tokios įvairios idėjinės srovės kaip liberalizmas, individualizmas, reliatyvizmas, universalizmas ir kt. Joms žmogus individas yra vienintelė tikrovė ir savo paties mastas. Tauta tėra tik medžiaginių reikišinių junginys, prie kurio žmogus jausmingai prisiriša. Todėl būtų nesupratimas kalbėti apie tautos tapatybės praradimą - tautinė tapatybė ne prarandama, o tik pakeičiama. Kalba tėra tik atsitiktinis tautybės ženklas, dėl kurios sielotis tikrai nėra verta. O dėl šventos ramybės geriausia būtų, jei visi kalbėtų viena kalba. Todėl John Edwards į kalbą ir žiūrėti kaip į laisvos rinkos objektą. Tegul kalbos laisvė erdvėje sau rungtis, ir kuri stipresnė, tegul ir laimi. Šios mintys, be abejo, lietuviams nėra svetimos, nes, kaip tas pats Edwards teigia, "tiek liberalizmas, tiek ir marksizmas yra 'racionalizmu grįstos įsitikinimų sistemos (creeds)', kurioms sunku

susigyventi su 'prietaringu prisiršimu' prie tautybės apraiškų.

Labai panašiai mąsto ir daugelis Europos visuomeninių mokslininkų. Jiems ypatingas kalbos vertinimas yra XIX šimtmečio Herderio sukurtas mito liekana. Kurdami būsimos Europos vaizdą, jie siūlo pagaliau "numintini" kalbas, jas paverčiant vien susižinojimo priemone. Suvienytoje Europoje kalbos turėtų galėti judėti iš vienos teritorijos į kitą be jokių vietovinių varžtų. Norint sudaryti kalbų apykaitai sąlygas, net siūloma laužyti įprastinę mandagumo taisyklę, pagal kurią atsižvelgiama į kito asmens kalbą. Kiekvienas turėtų jaustis galintis kalbėti tokia kalba, kokia panori. Nebėra ir prasmės sieti tapatybės praradimą su kalbos praradimu, nes juk tapatybė bus visiems bendra - europinė. Žinoma, jei pradėtų kurtis tokia Europa, kokia šie mokslininkai numato, tai ne tiek bus svarbu, kad Lietuva taptų atvira, nes ji kitokia ir nebėgal būti, o kad ji neliktų tuščiaidurė. Panašiau galvoja ir kai kurie lietuviai. Ruošdamas šį pranešimą, pastebėjau Manto Adomėno rašinį, kuriame lietuvių kalbą siūloma atimti iš kalbininkų ir perleisti žmonėms, o pačią kalbą paversti lanksčiu mąstymo įrankiu.

Tad kokiomis sąlygomis tauta ir jos kalba gali klestėti? J. A. Laponce įsitikinimu, vienintelis tikresnis kalbos išlikimo laidas yra nepriklausoma valstybė. Prisimenant minėtąjį piramidės pavyzdį, nepriklausomybė tarnautų šlaite stovinčiai silpnenei kalbai kaip koks pylimas, apsaugantis ją nuo smarkios didžiosios kalbos srovės, nuo išplovimo. Kad kalba išliktų, ji turi turėti užuovėją savo krašto ir vietovės pavidalu. Kalba be savo vietovės yra kaip paukštis be miško ir laukų.

Suteikdama kalbai užuovėją, nepriklausomybė tesudaro sąly-

Šių laikų knygnešiai

Petras Kliorys, Euclid, OH, pirmasis atsiliepė į Lituanistikos tyrimo ir studijų centro atsisaukimo, prašant visuomenės paramos Lietuvos bibliotekoms suaukotų knygų pergabenimui per Atlantą. Jis rašo: "Atsiliepdamas į "Draugo" (Nr. 229) laišką skyr. straipsnį, kad knygos į Lietuvą pačios nenuplauks, siunčiu \$50.00 asm. čekį šiam reikalui paremti".

Prof. dr. Jonas Račkauskas, LTSC pirmininkas, vertina šių pastangų rėmėjų-pirmūnų Petro ir Jadvygos Kliorių auką, tikėdamasis, kad jų pavyzdžiu paseks ir kiti tautiečiai. Atviros Lietuvos Fondui ir M. Maž-

vydo Nacionalinei Lietuvos Bibliotekai šiam tikslui skiriamas po \$2,000, LTSC turi surinkti irgi apie \$2,000, kad geradarių paaukotos knygos ir moksliniai žurnalai, taip reikalingi įvairioms Lietuvos bibliotekoms, galėtų iš Chicago pasiekti Vilnių.

Tai būtų jau aštunta Lituanistikos tyrimo ir studijų centro suorganizuota JAV lietuvių ir nelietuvių suaukotos literatūros siunta Lietuvon. Iš viso LTSC yra tenai persiuntęs per 320,000 svarų knygų ir periodikos.

LTSC

to darbo patraukti, tik neaišku, kiek į tą kvietimą jie atsilieps.

Tačiau šiandien kalbos vystymo darbas yra tapęs kur kas sudėtingesnis ir jau išeinantis už pačios kalbos ribų. Tai liudija kad ir ši Astos Kupčinskaitės apžvalginė pastaba:

Per [Jono Jablonskio] konferenciją kelis kartus buvo pareikštas susirūpinimas, jog kalbos kultūros darbas nėra efektyvus. Kalbininkų taisyklės visuomenę sunkiai pasiekia, žmonės nesuinteresuoti į juos gilintis ir juos taikyti.

Todėl, sudarant kalbos planavimo vieneta, būtina į jo sudėtį pakviesti kuo platesnius visuomenės sluoksnius. Šalia kalbininkų reikėtų įtraukti švietimo, spaudos, mokslo, technikos ir kitų sričių atstovus. Toks praplėtimas padėtų išvengti kartais pasitaikančio bergždžio kalbininkų-liaudies supriešinimo. Nebūtų tada galima kalbininkų paversti patogių nepasitenkinimo taikiniu. Bet, dar svarbiau, jis rūpinimuisi kalba suteiktų daug daugiau patirties ir žinių. Dabar labiau negu anksčiau suvokiama, kad kalbos likimą lemia ne pati kalba, o įvairūs psichologiniai bei visuomeniniai veiksniai: žmonių nuotaišos, lūkesčiai, ūkinė padėtis ir t. t.

Šiuo atveju daug galėtų padėti kitų valstybių kalbos vystymo (nukelta į 4 psl.)

Apie Lietuvos centrinių vertybinių popierių depozitoriumą

LCVPD - tai pirmasis Baltijos šalyse įsteigtas depozitoriumas, savo sąskaitų kapitalizacija smarkiai aplenkęs kaimyninių šalių analogus. Jo veiklos mastai bei pažangios technologijos panaudojimas leidžia teikti paslaugas klientams minimaliomis kainomis ir skirti lėšų tolesniam veiklos plėtojimui.

1995-ieji - tai pirmieji pilni kalendoriniai depozitoriumo veiklos metai. Depozitoriume toliau sparčiai didėjo dalyvių ir jų sąskaitų skaičius bei jose apskaitomų vertybinių popierių kapitalizacija, kuri išaugo per metus 5,1 karto. Apskaitos operacijų 1995 metais įvykdyta 6 kartus daugiau negu 1994 metais. 1995 metų pabaigoje 1200 įmonių turėjo atsidarę sąskaitas depozitoriume, tai sudarė 85% nuo visų įmonių, įregistruotų Vertybinių popierių komisijoje. Šalia tradicinių funkcijų vykdymo bei kiekybinio augimo, orientuodamasis į rinkos poreikius, depozitoriumas 1995 metais pradėjo teikti kokybiškai naujas paslaugas. Suteikdamas papildomas saugumo garantijas, depozitoriumas atidarė ir tvarkė tiesiogines asmenines sąskaitas 4 užsienio instituciniams investuotojams, klientų pavedimu vykdė vertybinių popierių saugojimą įkeitimo sutarčių pagrindu.

1995 metais buvo parengta ir išplatinta 83 įmonėse standartinė programinė įranga, leidžianti VP apskaitą efektyviai tvarkyti pagal sąskaitų tvarkytojams keliamus reikalavimus.

Aktyviai prisidedant depozitoriumui, 1995 metais buvo užbaigta piniginių atsiskaitymų VP rinkoje reforma, ir kliringiniai atsiskaitymai pagal visas sandorių ir vertybinių popierių rūšis buvo sutelkti Lietuvos banko Atsiskaitymų centre. Šiame Atsiskaitymų centre visiems bankams ir finansų maklerio įmonėms atidarytos kliringo sąskaitos debetuojamos ar kredituojamos elektroniniais pavedimais, užtikrinant VP pervedimus vienaikiškumo principu.

1995 metais teisėsaugos organizacijos telkėsi į pagalbą depozitoriumą kaip pagrindinę sąskaitų tvarkytojų instituciją, per kurią buvo vykdoma patrauktiems atsakomybės asmenims priklausančių vertybinių popierių paieška ir areštavimas. Depozitoriumas - jauna ir sparčiai auganti organizacija, jautriai reaguojanti į rinkos konjunktūrą ir klientų poreikius. Panaudodamas modernią apskaitos ir atsiskaitymų sistemą, tamprius ryšius su kaimyninių šalių ir pažangiausiomis pasaulio atsiskaitymų institucijomis, Lietuvos centrinių vertybinių popierių depozitoriumas pasirengęs nukreipti savo veiklą į aktualiausias šalies ekonomikos veiklos sritis bei prisidėti prie tarptautinės integracijos.

Prezidentas
Artūras Keleras



Tėvynės sąjunga ir Krikščionių demokratų partija pasirašo bendradarbiavimo sutartį. R. Šuikos nuotr.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamas garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Palė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniui pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

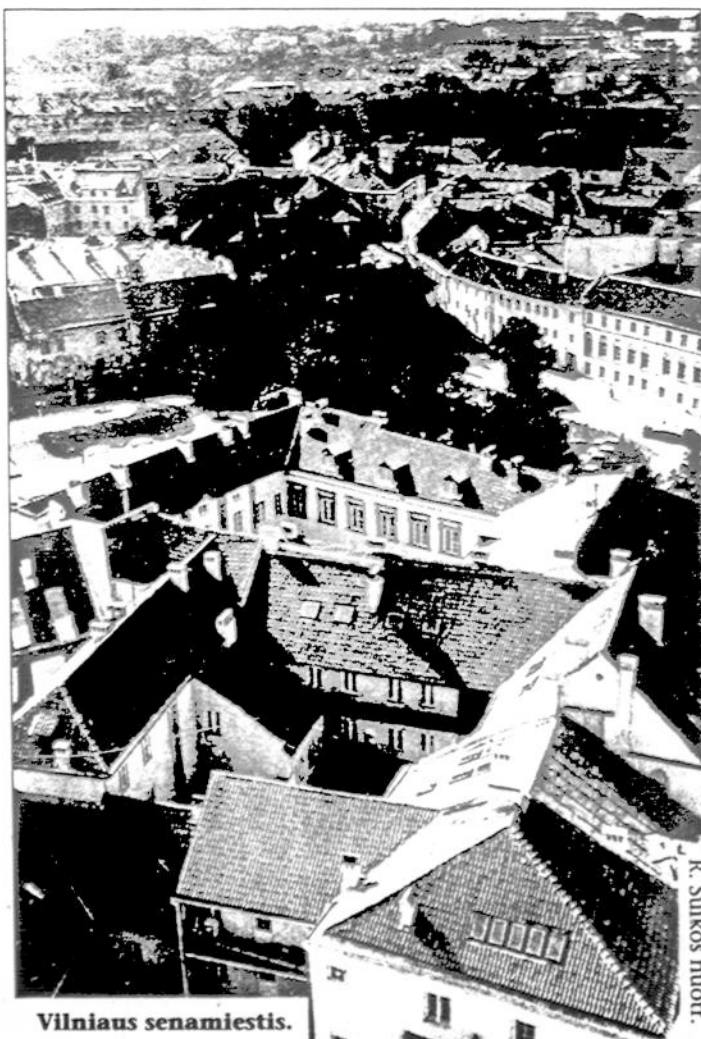
SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAM I NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPITŪ.
Kasoliņo MEMORIALS
66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENITĖLE VIETA-
-GAUSI PARODŲ SALE-

✠
KVEČAS
JONAS
1933 + 1976



Vilniaus senamiestis.

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —**Ar šiemet užteks laiko?**

Naujuosius metus sutikus ne vienam prabėgo mintis: kaip gera naujus metus sutinkant - juk tai duos daug galimybių pasireikšti, nuveikti, nes bus tiek daug laiko! Ar tikrai? Bokštų laikrodžiuose, kalendoriuose ir kitur ne kartą tenka pastebėti išsireikšimus: "Valandos praeina, bet bus suskaičytos", "Bėga laikas nesugrąžinamai".

Sustokim valandėlei ties šia nepaprastai svarbia tiesa. Ji svarstyti na rimtumui, nes niekas nėra taip brangus kaip laikas ir turbūt niekuo taip lengvapėdiškai nesišvaistoma kaip laiku. Ne laikas kalbėti apie laiką po laiko.

Susimąstykime, kokia vertybė yra laikas, ypač kad nežinome, kiek jo kiekvienas dar turime. Pajuskime atsakomybę už kiekvieną valandėlę. Pasimokykime meno sunaudoti laiką.

Viską matuojąs laikinų, žemiškų, medžiagiškų vertybių saiku amerikietis sako: "Laikas tai pinigai". Serilanges, laiką pavadinęs iš amžinybės tekančiu upeliu, teigia dar daugiau: "Laikas yra grožis, yra tiesa, yra dorybė, meilė, viltis". Iš tikrųjų laikas tam tikra prasme tiek vertas, kiek visos kitos vertybės, paimitos kartu.

Laikas praeityje mums davė viską, kas yra kilnaus ir gražaus pasaulyje buvę. Laikas atnešė mums ir Kristų, ir Bažnyčią, gausybę tiesos, gėrio, grožio kūrinių... Jis ir mus atnešė su savimi, nunešė į Dievą. Laiku mes perkame amžinybę.

Jeigu kas pastoviai vogtu vieną po kitos turimas, kad ir nedideles, bet gyvenimui reikalingas gėrybes - maistą, drabužius ar pinigus - būtų nusikaltėlis. Bet juk mes patys esame didžiausi vagys - kasdien apipilę save, niekamams švaistydami laiką, kuris pagal Dievo mintį turėtų mums atnešti tiek daug gėrybių.

Dažnai mes labai lengvapėdiškai pasakome: "Neturiu laiko", o būdami teisūs ir atviri turėtume pasakyti: "Niekais praleidžiu daug laiko, dėl to nepadarau to ar kito". Užuoat sakius "Mažai turiu laiko", reiktų sakyti: "Nesugebu gerai sunaudoti laiko, kurį turiu".

Gera sunaudoti laiką yra menas, kurio reikia mokytis visą gyvenimą. Giliau supratęs laiko vertę, vis jautriau pajuntamas atsakingsumą už jo sunaudojimą. Iš anksto nusistatyta ne momento padiktuota tvarka, kur pirmon vieton statoma pareiga, toliau nuda ir tik po to malonumas, - padeda vis geriau laiką sunaudoti. Kas išmoka branginti, vertinti ir tiksliai sunaudoti laiką, to gyvenimas tampa turtingu.

Baigiant senuosius metus, valstybės vyrai daro ekonominio gyvenimo apyskaitą, paruošia naujiems metams naują biudžetą. Daug kas panašaus turėtų darytis ir kiekvieno žmogaus gyvenime. Reikia ir mums surasti savo gyvenimo balansą, turime žinoti, ar laiko judėjime susidarę nenykstantys mums žmogiškųjų vertybių turtas, kurį galėtume perkelti į naujus metus, o po to ir į amžinybės banką. Gal metai po metų praeina be naudos?

Tikinčiam Dievu yra aišku, kad gyvenimo džiaugsmas nėra duotas tik dėl džiaugsmo. Yra duotas dar laikas, kad laikinas džiaugsmas būtų paverstas amžinuoju. Čia ir glūdi neįkainojama laiko vertė. Kiekviena išaušusi nauja diena tebūna mūsų priimama kaip didi Dievo dovana, kad vakare nuoširdžiai galėtume pasakyti: "Ačiū Dievui, padariau ką galėjau".

**Praeities akimirų atgarsiai**

Dr. Konstancija Paprockaitė-Šimaitienė

6

Su smarkiai kritusia nuotaika palengva žengiau tolyn.

Sukinėjau galvą tai į vieną, tai į kitą gatvės pusę ieškodama mano atmintyje išlikusių privačių namelių, krautuvėlių, aikščių, alėjų, sodelių, paminklų...

Taip besidairydamą priėjau prie buvusios Zarasų gimnazijos, balto su kolonomis ir balkonu pastato. Ji kun. dr. Jono Stepanavičiaus, tuometinio Zarasų Gimnazijos direktoriaus, rūpesčiu 1931 m. buvo pastatyta. Į jos statybą jis įdėjo ne tik savo sugebėjimus, širdį, bet ir materialiai prisidėjo. Jis buvo gimęs 1880 m. kovo 10 d. Zakorių vienkienyje, Antaleptės valsčiuje, Zarasų apskrityje. Mirė 1947 metais, gruodžio 8 dieną Wangene, Vokietijoje, kur jam teko sunkiai dirbti fabrike, pas ūkininką ir šaltkalvių dirbtuvę. Šis aukšto išsilavinimo kunigas, mokytojas, psichologas gimnaziją buvo baigęs Rygoj, kunigų seminariją Vilniuj, o Petrapilyje dvasinę akademią. Kunigu buvo įšventintas 1906 metais. Vėliau studijavo psichologiją keliuose Vokietijos universitetuose. Leipcege parašė disertaciją ir ją apgynęs gavo filosofijos daktarą. Baigęs mokslus 1912 metais jis buvo paskirtas Vilniaus Šv. Jono bažnyčios vikaru ir aktyviai dalyvavo visuomeniniame ir politiniame gyvenime. 1921 metais jis buvo įjęs į Steigiamąjį seimą krikščionių demokratų frakcijoje. Pirmojo Pasaulinio karo metu pasitraukęs į Rusiją (1915-1919 metais), aktyviai reikšėsi Tifliso lietuvių gyvenime. Grįžęs į Lietuvą aktyviai dalyvavo kaip partizanas ir šaulys. Nuo 1927-1933 metų buvo Zarasų vidurinės mokyklos direktorium, o kai vidurinė mokykla po rūpesčių išaugo į gimnaziją, jis buvo jos direktorium. O nuo 1933 metų buvo Utenos gimnazijos mokytoju. Utenoje jis visiškai pasinėrė į psichologiją ir parašė iš tos srities kelias knygytes: "Organinė psichologija", "Psichologija, jos objektas ir metodas" ir kt.

Draudimas ir lietuviškas mentalitetas

Lietuvoje, skirtingai nei Vakarų šalyse, dažnai daugelis žmonių dar nemato būtinybės draustis. Jiems draudimas yra kaip nereikalinga prievola, anų laikų reliktas, kurio šiandien nėra laiko paisyti.

Tai tipišką lietuviško mentaliteto pavyzdys, abejingumo dėl ateities apraiška. Kol nelaimė neužgriūva, tol apie draudimo būtinybę, jo naudą nesusimąstoma. Šiandien toks požiūris į draudimą nepateisinamas, nes pats žmogus atsako už save, artimuosius, jų sveikatą, gyvybę, turta.

Būtent tokias problemas visame pasaulyje ir padeda spresti draudimas. Visos sąlygos tam yra ir Lietuvoje, kur įregistruota apie 30 draudimo bendrovių, galinčių suteikti žmonėms, įmonėms, firmoms daugybę draudimo paslaugų.

Didžiausia - Valstybinė draudimo įstaiga, turinti du trečdalius šalies draudimo rinkos. Mažesnės - "Drauda", "Preventa". Nors jų lyginamasis svoris rinkoje kuklus, bet tai jaunos, veržlios, drąsiai konkuruojančios bendrovės.

Valstybinėje draudimo įstaigoje dirba apie du tūkstančius darbuotojų ir draudimo agentų. Šiais metais gauta apie 110 mln. įmokų, draudėjams sumokėta daugiau kaip 41 mln. litų. Suakupti rezervai - 100 mln. litų. Tai gražūs laimėjimai, nors būta ir sunkesnių laikų. Antai 1993 m. sausio 1 d., įvedus privalomąjį pastatų draudimą, po 13 dienų per Lietuvą praūžė stipri audra, padariusi didelių nuostolių. Juos teko atlyginti dar nesulaukus privalomojo draudimo įmokų. Valstybinė draudimo įstaiga garbingai įveikė šiuos sunkumus.

Pernai didžiausi draudimo išmokėjimai teko "Mažeikių naf-tai" po ten kilusio gaisro - 1,02 mln. litų. Panevėžio statybos apdailos mašinų gamybos įmonei - 0,29 mln. litų. Didelių išmokėjimų yra gavę ir atskiri asmenys. Antai už sudegusį apdraustą namą Vilniaus rajone jo savininkas gavo 72 tūkst. litų, o viena moteris, apdraudusi automobilį nuo avarijų ir civilinės atsakomybės (už tai sumokėjusi 2100 litų) ir tapusi avarijos kaltininke, gavo 14 tūkst. litų už savo sudaužytą automobilį ir dar 20 tūkst. litų už suniokotą

svetimą. Šie pavyzdžiai aiškiai liudija apie draudimo naudą, tad rasti svarių kontrargumentų vargu ar kam pavyktų.

Nuo 1996 metų sausio 1 d. visų rūšių privalomasis draudimas panaikintas. Prireiks daug pastangų, kad žmonės suprastų savanoriškojo draudimo svarbą ir naudą. Ypač perspektyvus civilinės atsakomybės už kitoms padarytą žalą draudimas. Pvz., autoavarijoje sudaužomas ne tik savas automobilis, bet ir svetimas prabangus "Mercedes". Kompensuojamas nuostolius, avarijos kaltininkas gali būti priverstas parduoti butą ir kitą turta.

To žmogus gali išvengti, jei sudarys civilinės atsakomybės už kitoms padarytą žalą draudimo sutartį. Įmokų dydis priklauso nuo vairuotojo stažo, amžiaus, profesijos, automobilio būklės ir modelio, kai kurių kitų faktorių.

Idomu, kad transporto priemonių savininkų civilinės atsakomybės įstatymas privalomas draugelyje šalių. Pvz., Vokietijoje be šio draudimo automobiliai net neregistruojami policijoje. Privalomos civilinės atsakomybės draudimo įstatymas jau priimtas Estijoje. Greit jis bus priimtas ir Latvijoje. Lietuvoje parengtas šio įstatymo projektas laukia svarstymo Seime. Pernai apie 4 tūkst. transporto priemonių savininkų sudarė civilinės atsakomybės sutartis su Valstybine draudimo įstaiga. Tačiau tai labai mažas skaičius, palyginti su automobilių skaičiumi Lietuvoje. Deja, nepakankamai didėja žmonių atsakomy-

Lietuvos respublikos ekonomikos ministras Vincas Kestutis Bobilius.
R. Šuikos nuotr.

bės jausmas.

Valstybinė draudimo įstaiga, vasario 4 d. paminėjusi 75 metų jubiliejų, turi didžiulę patirtį ir gali žmonėms pasiūlyti įvairių draudimo paslaugų. Tai daugiau kaip 20 asmenų draudimo rūšių (gyvybės draudimo bei draudimo nuo nelaimingų atsitikimų) ir dar tiek pat turto draudimo rūšių (gyventojų ir ūkio subjektų draudimas, kuriam išaiškinti reikėtų keliolikos laikraščių puslapių). Toks aiškinamasis, švietėjiškas darbas ryškus iš Valstybinės draudimo įstaigos reklamos, ji aktyviai stengiasi atlikti draudimo agentai, taip pat 55 filialuose dirbantys darbuotojai. Filialai veikia visuose Lietuvos

miestuose ir rajonų centruose.

Draudimas yra svarbi gyvenimo dalis. Kuo geriau gyvena žmonės, tuo populiarenes bus ir draudimo paslaugos, keisis žmonių nuomonė apie draudimą. Pasaulis be draudimo negyvena. To vis labiau reikės ir Lietuvai.

GK

Olandijos vyriausybė paskyrė 7000 JAV dolerių beglobiams Lietuvos vaikams. Už gautus pinigus nupirka kalėdinių dovanų - "Lego" bei "Duplo" rinkinių bei kitų žaislų, - pranešė Eltai Jungtinių Tautų Organizacijos igaliotojo atstovo Lietuvoje tarnyba.

ELTA

Pensininkai, piketuojantys prie Seimo rūmų, reikalauja didesnės paramos iš Lietuvos vyriausybės.
V. Kapočiaus nuotr.

neaplankytas vietas, kurios buvo giliai įstrigusios į mano atmintį.

- Idomu man būtų išgirsti, kokią programą tu esi šiandienai numatiusi, - bepusryčiaujant paklausė mane Vale.

- Pirmiausia esu nutarusi aplankyti Šaltupės atstatytą koplytelę, nes ją, būdama gimnaziste, su klases draugėmis dažnai lankydavau. O ypač prieš rašomuosius darbus arba prieš egzaminus. Po to ponas V. žadėjo mane automobiliu nuvežti į buvusią mirusio tėvelio tėviškę - Asavytus, nes juos, atvažiuodama į Zarasus, tik iš tolo mačiau. Dabar gi noriu įminti į probočių žemę ir savo pėdas! Vakarui tu esi numatiusi man programą - pasikalbėjimą su "Zarasų krašto" korespondente p. Teresėle. Ar ne taip?

- Taip, - šyptelėjusi malonia ir ramia lyg tylaus vasaros vakaro šypseną atsakė ji. - Aš noriu, kad tu parsivežtum iš savo tėviškes išpildžiusi iki ausų! Tik gaila, labai gaila, kad mano fizinės jėgos neleidžia man tavo palydove pabūti. Esu tikra, tu ir pati pastebėjai, kad aš net ir lazdele pasiramsčiuodama vaikštau kaip antis, svirduliuodama iš šono į šoną. Kartas nuo karto net apt savo kojos užminu. Tada, lyg kiškį gaudydama, suklumpu.

Kodėl laiko laikrodžius sukasi tokiu greičiu, kad lenktyniauti su juo neįmanoma? Kodėl jis niekadosis nesisuka atgal, o tik pirmyn ir vis ne mūsų naudai? Kodėl su amžiumi atsiranda ne tik fiziniai negalavimai, bet ir sušlubuoja mentalitetas?

- Vale, tu savo mentalitetu negali skustis. Esu nustebinta, kad tu daug aiškiau prisimeni praeitį, negu aš.

Staiga jos po storais akiniais stiklais paslėptose rudose akutėse pasirodė žiburėliai. Džiaugsmu sušvito jos niekadosis rausvumo nenustojęs smulkus veidas. Ji, giliai atsidususi, prašneko:

- Ačiū tau už komplimentą. Tikėk manim, mano gyvenimas nėra lengvas, nes širdyje jaučiu begalinę tuštumą. Juk iš visos šeimos likau vienui viena, kaip pirštas. Tą tuštumą bandau visokiomis priemonėmis užpildyti: praeities prisiminimais, kad jų nepadengtu užmaršties rūka, malda, skaitymu, televizija...

- Na ir užsiplepėjau, - tęsė ji. - Lyg tavo Zarasuose buvimo laikas būtų neribotas. Atleisk man! Pradėk savo suplanuotą odiseją. Tik nepamiršk 7 valandą vakare sugrįžti, nes "Zarasų krašto" korespondentė tavęs čia lauks, - draugiškai ji man priminė.

(nukelta į 4 psl.)



Vėliavos Trijų Kryžių kalne.

V. Kapočiaus nuotr.

Bėgimas į Trijų Kryžių kalną Lietuvos kariuomenės dienai pažymėti

Vilniuje, Lietuvos sostinėje, gausu architektūrinių ir istorinių paminklų, brangių kiekvienai lietuvių patrioto širdžiai. Netoli Gedimino kalno, Kalnų parke, yra Plikasis kalnas, mūsų nepriklausomybės atgimimo laikais vadinamas Trijų Kryžių kalno vardu. Menant senų laikų istorinę legendą ir tiesą, Lietuvos kunigaikščio Algirdo laikais kunigaikščiui išvykus iš Vilniaus į karą su Maskva, Vilniaus lietuvių, senosios tikybos išpažinėjai, čia, šiame kalne, nužudė septynis vienuolius pranciškonus, atvykusius krikščinti vilniečių.

Nužudytieji šiame kalne ir buvo palaidoti. Istoriniai šaltiniai mena, kad buvo pastatyta medinė koplytėlė ir stulpas su Jėzaus kančia, o 1543 m. atnaujinta. Vėliau šią koplyčią pakeitė trys kryžiai, kurie išliko iki 1869 metų. Tuo laikotarpiu dėl senumo kryžiai išgruvo ir sulūžę ilgai trūnėjo, niekam nesirūpinant.

Tiktai I pasaulinio karo metu, užėjus sunkiems lietuvių tautai laikams, architektas Antanas Vivulskis, prieš tai žemaitijoje pastatęs garšią Šiluvos koplyčią, pasiturinčių vilniečių remiamas, nutarė atnaujinti ir Tris Kryžius. Ant kalno vėl prisikėlė trys kryžiai, o jų papėdėje betoniniame monolite liko įamžintas lotyniškais raidėmis įrašas, pažymintis, kad šis istorinis paminklas pastatytas XIV amžiuje šioje vietoje septyniems kankiniams pranciškonams. Taip ir dabar jis džiugina šios istorinės vietos lankytojus, stebinčius iš šios viršukalnės Vilniaus panoramą.

Puikiu landšaftu Vilnius patraukia atvykstančius svečius, užsienio turistus, pasaulio geografinių platumų žinovus ir specialistus. Gedimino pilis ir Trijų Kryžių kalnas lyg dvyniai susiūgia garsia istorine praeitimi. Trijų Kryžių kalną jau nuo seno garsino, piešė lietuviai. Juos matome senose graviūrose ir paveiksluose, vaizduojančiuose Vilniaus panoramą. Dabartinę Trijų Kryžių kompoziciją sukūrė garbus architektas Antanas Vivulskis 1916 m. Šis talentingas Šiluvos koplyčios kūrėjas buvo suprojektavęs ir grandiozinę Švč. Jėzaus Širdies bažnyčią Vilniuje. 1950 m. visiškai slapta buvo duotas nurodymas susprogdinti šiame kalne Trijų Kryžių architektūrinį ansamblį. Likus 24 val. iki sprogdinimo apie tai sužinojo tuometinis Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos pirmininkas Justas Paleckis. Jis paskambino Lietuvos komunistų partijos Centro komiteto sekretoriui A. Sniečkui ir prašė rasti išeitį. Tačiau šis prašymas nesulaukė jokio dėmesio. Trys Kryžiai Kalnų parke buvo susprogdinti, ir tik 1989 m. jie prisikėlė. Pagal išlikusius fragmentus, inžinieriaus H. Šilagalio brigada, palyginti per trumpą laiką, tobulai ant senų pamatų atstatė tris baltus kryžius, kurie iš Kalnų parko aukštosios žvilgsnio į miestą, o visas Vilniaus miestas iš įvairiausių taškų vėl žvelgia į Tris Kryžius. Trijų Kryžių kalnas - vienas ryškiausių Vilniaus akcentų. Šalia yra Vilniaus lengvosios atletikos sporto kompleksas, o prie jo dislokuotas LR Vidaus Reikalų Ministerijos vidaus tarnybos antras pulkas.

Šio pulko kariai kovinio ir fizinio pasiruošimo pratybas pratęsia kasmetiniu bėgimu į Trijų Kryžių kalną. Šiam garbingam bėgimui įamžinti buvo sukurta pereinamoji medinė taurė, kuri po pirmųjų varžybų (1994.11.19) atiteko ir buvo įteikta Vyriausybės Apsaugos departamento komandos atstovams. Jos pase įrašyti pirmieji sunkios 4,5 km bėgimo trasos nugalėtojai. Šią gražią, su Trijų Kryžių simboliu, taurę suprojektavo ir savo rankomis pagamino Vidaus tarnybos 2-ojo pulko karys, IV kuopos eilinis Irmantas Užsienis.

Vidaus tarnybos antro pulko vadovybei kilo mintis Lietuvos kariuomenės 78-ųjų metinių proga surengti masinį visos Lietuvos karių atstovų bėgimą į Trijų Kryžių kalną. 1996 m. lapkričio 16 d. 10 val. Kalnų parke įvyko tradicinis Lietuvos kariuomenės bėgimas iš "Vyčio" stadiono į Trijų Kryžių kalną. Visų Lietuvos kariuomenės kartų širdyse atsinaujino sportinis šūkis: "O sporte, tu džiaugsmas, tu dovanoji šventę tiems, kurie trokšta kovoti, ir tiems, kurie trokšta ta kova pasigėrėti!"

1996 m. bėgime I vietą laimėjo policijos mokyklų sportininkas vyr. leit. Petras Prancūnas. Varžybų nugalėtojai buvo apdovanoti prizais ir asmeninėmis dovanomis. Pirmajam pulko vadovybei ir kovinio-fizinio parengimo skyrius bėgimo nugalėtojams ir prizinių vietų komandų dalyviams medalius užsakė kaldintus Italijoje.

Kapitonas R. Jonikis.

Užsakydami

DARBININKĄ

jus remiate lietuvių

Amerikoje



Lietuvos karių bėgimo varžybos į Trijų Kryžių kalną Lietuvos kariuomenės 78 - ujų metinių proga.

V. Kapočiaus nuotr.

Kas yra Helmut Kohl?

(atkelta iš 4 psl.)

cleris nuolat žaidžia savo kaklaraiščiu, mirksi akimis, tarši būtų sutrikęs ir pasimetęs, o kai juokiasi - tarp dantų iškiša galuką liežuviu. Tačiau visus tuos dalykus pavyko užglaistyti. Biroleko laidoje kancleris atrodė tikrai puikiai, daug daugiau pliusų negu minusų, tik kažin ar patenkino smalsuolių troškulį pažvelgti į užkulius.

Laidą žiūrėjo 2,52 mln. žiūrovų, tuo pačiu metu transliuotas svarbias futbolo rungtynes stebėjo mažiau žmonių. Kohl papasakojo apie savo pirmą gyvenimo darbą - jis pristatydavo iš skalbyklos skalbinius, taip pat - kaip vaikystėje augino triušius. Skirtingai nuo šių laikų, kai skalbiniai klientams pristatomi tvarkingai supakuoti, jo laikais, pasakoją Kohl, skalbinius reikėdavo nuvežti dar šlapius, sunkius ir išdžiaustyti kliento palėpėje. Kikėnančiai auditorijai Kohl pasakojo, kad mylimi-

ausias jo triušis mokėjo gražiai sėdėti.

Dabar, sakė Kohl, kai tik pasitaiko nors minutėlė, jis stengiasi pailsėti. Net jeigu tas poilsis - tai tik malonumas leisti savo mintims akimirksniui kur nors nuklysti arba kalbant telefonu stebėti kabineta puošiantį akvariumą su žuvyte.

Smulkmenų iš kanclerio gyvenimo papasakojo ir 74 metų sesuo Hildegarda, davusi interviu žurnalui "Stern". Anot Hildegardos, mokesčių rinkėjo sūnus, kaip ir visi vaikai šeimoje, buvo auginamas labai griežtai, bet tai nesutrukdė jam būti šiek tiek vėjavaiškam. Nuo jaunų dienų jis pasižymėjo sugebėjimu patraukti žmones. Kohlio sesuo prisiminė, kaip kartą jaunas Helmutas vaidino kunigą: ant galvos jis buvo užsimovęs virduklį, per pečius užsimetęs užuolaidą... o kiti vaikai turėjo sekti jam iš paskos.

LŽ

Simboliai ir tendencijos

Rašo Edmundas Čapas

Be abejonės, Vytis yra žymiausias Lietuvos simbolis. Žinoma, yra daug Vyčio variantų - nuo abstrakčių iki beveik fotografiškai tobulų atvaizdų - kurie skiriasi vienas nuo kito arba dėl istorinių, arba dėl estetinių priežasčių. Vytis - galin-gas simbolis, kuris išsilaikė per amžius, ir lietuviai visame pasaulyje jį nepaprastai aukština. Kaip Amerikos lietuviui, Vytis man visuomet primena mano tėvų žemę.

Šiandien Lietuvoje aš matau du vyraujančius Vyčio variantus: oficialųjį, Lietuvos valstybės herbą, kuris atstovauja Lietuvos valdžiai nuo 1990 metų, ir tradicinį, kuris egzistavo seniai, iki sovietinių laikų. Oficialusis Vytis yra naujas ir jį gali pamatyti tokiose vietose: ant policijos automobilių, ant oficialių valdžios raštų ir piliečių pasų ir prezidento vėliavos.

Tradicinis Vytis, nors ir labai senas, yra pavaizduotas ant visų šiuolaikinių monetų, ant didžiulės priešakinės sienos Seimo rūmų salėje ir daugelyje valdžios įstaigų. Šie du Vyčio atvaizdai yra aiškiai skirtingi ir, atrodo, reprezentuoja kontrastingas pažiūras. Oficialiai naudojamo Vyčio atvaizdo raitelis su ūsais atrodo vyresnis ir sėdi tiesiai; "tradicinio" Vyčio atvaizdo karžygys (nors veida sunkiau išžiūrėti) niekada, berods, ūsų neturėjo, visada atrodė jaunesnis, ir visuomet palinkęs į priekį balne. "Oficialaus" Vyčio raitelio šalmas be plunksnų, o jis pats atrodo laikas savo kardą lyg gindamas ir pasirošęs gauti smūgį; "tradicinio" Vyčio atvaizde karžygio galva dengiama šalmas su besiplaistančiomis vėjelėmis plunksnomis, o jo kardas visada pakeltas lyg pultų ar būtų pasirošęs atremti smūgį. Žirgai atvaizduose irgi labai skirtingi: "oficialiajame" - arklys stovi ant užpakalinių kojų, žvelgia piktai į savo raitelį pa-

kėles uodega. "Tradiciniam" - arklys žiūri tiesiai, ir jo uodega nuleista žemyn. Oficialiojo herbo karžygys aiškiai tempia atgal savo žirgo pavadi visai prie žirgo kaklo, tarytum laikytų pavadi laisviau, ir arklys neišsižiojęs.

Ką simbolizuoja šie skirtumai? Gal oficialiajame herbe pavaizduotas Vytis, kuris tempia atgal ir prilaiko žirgą, simbolizuoja atsargumą, o gal varžymą, o gal priešinimąsi pasikeitimams? Kodėl jo žirgas taip piktai žvelgia į savo raitelį? O gal tai galėtų būti pesimizmo, o gal kantrybės stokos išraiška? Tradicinio Vyčio vaizdas yra labai energingas ir lekiantis pirmyn. Ar tai simbolizuoja agresyvumą, o gal jėgą, o gal tai optimizmas ir drąsa? Čionai jaučiamas pasitikėjimas savo jėgomis. Jaunesnis karžygys, atrodo, sugeba valdyti žirgą taip, kad jis suoliuotų kuo greičiau, ir žirgas, atrodo, tuo patenkintas. O galbūt oficialiojo herbo raitelis yra per senas joti greitesniu tempu? Galiausiai kodėl oficialiojo Vyčio piešinys atrodo labiau stilizuotas, kaip animaciniame filme, o tradicinis Vytis tikroviškesnis?

"McDonald's" pagaliau atvyko į Lietuvą! Kartu su mėlynais džinsais (t. y. "Levi's"), "Snickers", "Marlboro", "Ford", rokenrolu, country western muzika ir užplūdusiu JAV kompiuterių gaminių banga. "McDonald's" simbolizuoja, kad Amerikos kultūra labai vilioja lietuvius. Per paskutiniuosius kelerius metus džinsai, "Marlboro" ir country western muzika ypač suklestėjo šiauriosiose. Dauguma muzikos, kurią girdžiame per Lietuvos radijo ir TV programas, yra vienokios ar kitokios formos rokenrolas, ir dainuojama angliškai. Per amžius rusai bandė tyčia sunaikinti lietuvių kultūrą, ir tai jiems nepasisekė; aš bijau, amerikiečių kultūros produktai, kurie ypač traukia Lietuvos jaunimą, tai gali padaryti tik per kelis dešimtmečius.

Galbūt pats galingiausias ir svarbiausias JAV kultūros simbolis yra dolerio ženklas (\$). Tai yra didžiausias JAV stabilumo simbolis, aukštai vertinamas ir gerbiamas visame pasaulyje, ir Lietuvoje jo vertė yra stipriai susieta su litu. Kiek svarbus doleris yra Lietuvai, nenustoją manęs stebinti lietuvių įtarumas pažymėtiems ar išplėstiems dolerių banknotams, kurie visada priimami visur JAV ir dažniausiai kitose šalyse. Lietuvos bankai ypač gerai turėtų žinoti, kokie JAV doleriai tinkami vartojimui. Prieš kelis mėnesius mano žmona Ūkio banko kioske, Vilniaus gatvėje, keitė 100 dolerių banknotą, ir dėl to, kad jo pakraštėlis buvo įplyšęs, buvo atskaičiuoti 26 litai (6.50 dol.). Kaip to nepavadinai vagyste? Bet kuris "Ūkio banko" žmogus galėtų, paėmęs "tokį iplėštą" 100 dolerių banknotą, skristi į Clevelandą ar bet kokią kitą JAV miestą ir nusipirkti daiktų už šimtą dolerių, bet ne už 93 dol. 50 ct. Ar kas nors iš Ūkio banko netiki tuo? O pakeitus šimtą "tokių" banknotų (po 100 dol.) į litus bankininkas gali skristi į JAV su įplyšusiais 650 dolerių (100 x 6.50 dol.), nesąžiningai paimtų iš nekaltų klientų! Mano reakcija į tokį bankininkų elgesį, kuris labiau įtartinas negu aprašinėti ar išplėsti banknotai, buvo atsakymas priimti iš jų pažymėtus ar įplyšusius litus. Aš nekantraudamas laukiau, ar atsiras toks Lietuvos bankas, kuris atvirai paskelbės, kad priims visus - ir aprašintus, ir iplėštus - dolerių banknotus be jokios piniginės baudos.

Šiandien DARBININKĄ

užsiskakę,

kitą savaitę

turėsite namuose!

PRISIMINKIME

- Gruodžio 16 d., 1906 m.,

Kinderių kaime, Šimonių valsčiuje (Panevėžio apskr.); gimė Juozas Kaributas, aktorius, žurnalistas. 1942-1943 m. studijavo žurnalistiką VDU Teologijos-filosofijos fakultete. Mokėsi J. Miltonio ir valstybinėje dramos studijose. 1940 m. priimtas į Kauno valstybinį dramos teatrą. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Dirbo Fišbeko lietuvių stovyklos dramos grupės režisieriumi. 1949 m. persikėlė į JAV. Rochesterėje ir Los Angeles surežavo apie 20 scenos veikalų, tarp kurių - "Baisusis Birželis", P. Vaičiūno "Tuščios pastangos" ir kt. Parašė ir pastatė dramą "Tėvynė šaukia", montažus "Rugiapjūtės pabaigtuvės", "Kartą Lietuvoje". Nuo 1954 m. dirbo Holywoodo filmų pramonėje kaip korespondentas ir recenzentas. Išleido knygas "Kelionė aplink pasaulį", "Teatro vargo kelias", "Anapus geležinės uždangos" ir kt.

- Gruodžio 16 d., 1905 m.,

Šlepščių kaime (Biržų apskr. ir valsč.) gimė Jokūbas Dagys, skulptorius. 1927-1932 m. mokėsi Kauno meno mokykloje. Raseinių ir kitų gimnazijų meno dalykų mokytojas. Sparausdino eilėraščius laikraščiuose, su savo skulptūras kūriniams dalyvavo Kaune 1935 m., 1936 m. ir vėlesnėse parodose. Pasitraukė į Vakarų, vėliau apsigyveno Kanadoje. 1967 m. išleido savo nuotraukų albumą "Dagys Sculptures and Paintings", 1977 m. - eilėraščių knygą "Dagys dejuoja ir dainuoja", po poros metų - "Dagys klajoja ir galvoja", dar po metų - dramą "Meilė tarp priešių", kurias iliustravo savo skulptūrų nuotraukomis. Surengė ketelą asmeninių parodų. Jo kūriny "Ruined City" Kanados skulptorių kilnojamoje parodoje 1978 m. buvo eksponuojamas Londone, Paryžiuje ir Briuselyje.

- Gruodžio 16 d., 1898 m.,

Kaune gimė Povilas Kaupas, dailininkas, tapytojas. Dailės mokėsi Kauno meno mokykloje, tapybos studijas tęsė privačioje J. Vienožinskio studijoje. Dalyvavo visose Lietuvos dailininkų sąjungos rengtose parodose, taip pat ir užsienyje. Jo tapybos darbų yra daugelyje Lietuvos muziejų. Nuo 1949 m. apsigyveno JAV. 1957-1963 m. buvo paveikslų atrankos Čiurlionio galerijai žiuri narys. Mirė 1978 m. Chicagoje. 1979 m. Čiurlionio galerijoje buvo surengta jo pomirtinė 72 paveikslų paroda.

- Gruodžio 17 d., 1921 m.,

Jonavoje mirė gydytojas, Homero poemų vertėjas ir lietuvių kalbą Jeronimas Ralys. Buvo gimęs 1876 m. Kelmės raj. Žalpiuose. 1896 m. baigęs Šiaulių gimnaziją, mediciną studijavo Maskvos universitete. I pasaulinio karo metu, mobilizuotas ir rusų kariuomene, dirbo karo gydytoju Caricino ligoninėje. Po karo apsigyveno Jonavoje, kur vertėsi gydytojo praktika. Dar būdamas penktoje klasėje pradėjo verst lietuvių kalbon Homero "Odiseją". Dr. V. Kudirka, nesitikėdamas gero vertimo, įkalbinėjo Ralį mesti tą darbą ir vėliau rašyti korespondencijas lietuvių laikraščiams. Tačiau Ralys tęsė darbą ir Caricine jau buvo išvertęs "Odiseją" ir "Iliadą". 1921 m. Švietimo ministerija išleido Ralio verstą Odiseją; antras leidimas su prof. V. Šilkarskio įvadu ir komentarais išėjo 1937 m. Bendradarbiavo "Ūkininke", "Vilniaus Žinioje", "Viltėje" ir kt. Jam Jonavoje buvo pastatytas paminklas.

- Gruodžio 22 d., 1907 m.,

Žvilbučių kaime, Daugailių valsčiuje (Utenos apskr.), gimė Juozas Prunskis, kunigas, žurnalistas.

Škaitytojai rašo "Darbininkui"



Rezistencijos ar kolaboravimo akiračiai

"Darbininko" Nr. 46 (1996.XI.29) A. (rašyt. Algirdas?) Landsbergis svarsto "rezistencijos ar kolaboravimo" temą. Straipsnį jis pradeda reaguodamas į Kęstučio Girniaus "Naujajame Židinyje" paskelbtas mintis apie lietuvių inteligentijos pasipriešinimo komunistų okupacijai nebuvimą. Labai aišku, kad su tuo A. Landsbergis nesutinka. Pats neskaitys nei K. Girniaus straipsnio, nei A. Landsbergio plačiai minėto bulgaro Todorovo, į dialogą trumpai reaguosiu, nes išsamesniam temos nagrinėjimui bet kokio laiško apimtyje vietos per mažai.

Visų pirma, sverti, vertinti, teisti ar teisinti vien bolševikinės okupacijos kolaborantus Lietuvos atžvilgiu nedera ypač šiais laikais, kai nacių okupacijos kolaborantai yra pasmerkti ir seniai užkasti. Lietuvą buvo okupavę ir naikino du okupantai, todėl rezistencijos ir kolaboravimo veiksmams privalo būti lygiai taikomi abiejų okupacijų aplinkai.

Antra, sunkiai yra suprantamas terminas, kad prisitaikymas ar kolaboravimas buvo bene vienintelis "protinas" pasipriešinimo priemonė. Nekeliant Todorovo išvedžiojimų, su tokia teigimu lengva nusikalsti laiko sąvokoms bei istoriniam priežastingumui. Manau, kad tokių teorinių ar beveik filosofinių apibūdinimų neuztenka: juos reikia tikrinti ir tvirtinti konkrečiais įvykiais. Pvz., pagalvokime, ar lietuvių tautos priešinimasis sudaryti SS legioną buvo "neprotingas", nes nebuvo "taikomas" prie okupanto reikalavimų? Arba - ar esame pasirodę priimti kito okupanto kolaborantų bei sargų teigimus, kad save susidėgines Romas Kalanta buvo išprotėjęs? (Jei deginimasis ir atrodo beprotybės veiksmas, tai ar 1964-1969 m. Vietname save miestu apskriti budistų vienuoliai irgi buvo bepročiai?) Argi po karo, laukiant Taikos konferencijos ir tikint Atlanto Chartos pažadais, mūsų partizaninių kovų vadai laikytini, švelniaiariant, "neprotینگais"?

Šiomis mintimis nebendau kritikuoti nei K. Girniaus, nei A. Landsbergio. Manau, jog gerai, kad ši tema keliama. Tam svarstymui tačiau reikia pilno Lietuvos istorijos aklačio ir gyvenimiškų atsakymų.

Antanas Dundzila
SILVER, VA

Laiškelis Edmundui

"Darbininką" skaitau nuo 1949 m., kada atvykau į Bostoną, MA. Nuo 1953 m. gyvenu Didžiojoje

Clevelando padangėje ir vis dar skaitau "Darbininką".

"Darbininko" Nr. 47 (1996

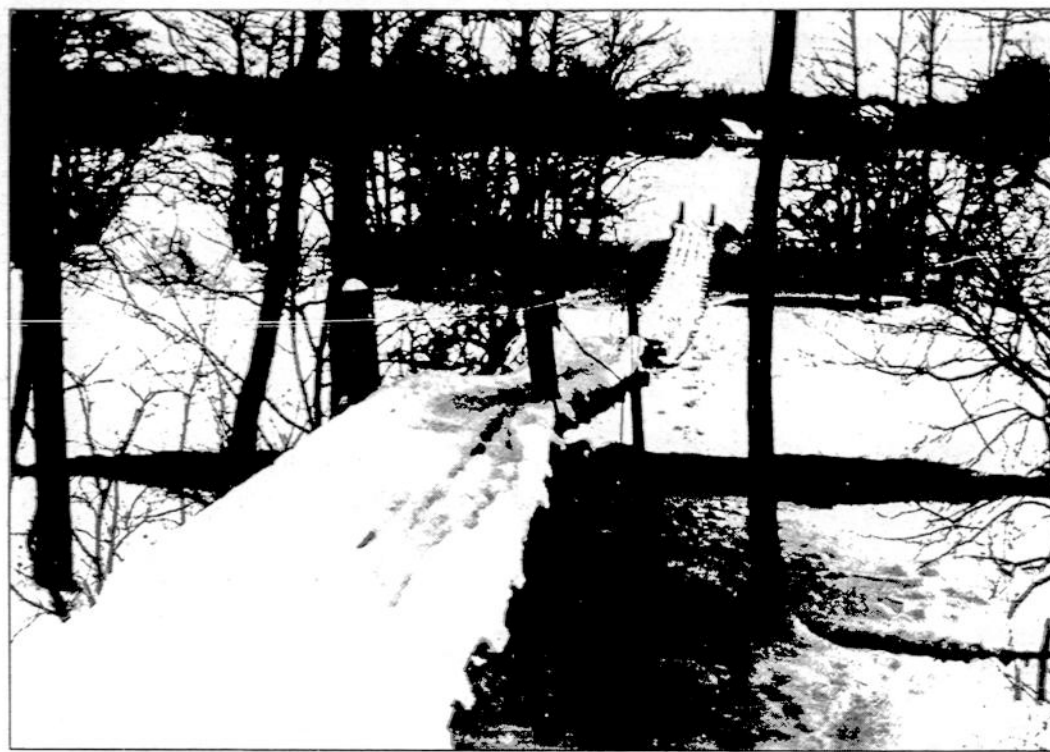
gruodžio 6 d.) buvo miela skaityti Edmundo Čapo apybraižą apie Clevelandą, geriausią gyvenvietę šiame krašte (Best location in the Nation!).

Teatleidžia man Edmundas, kad papildysiu jo mintis. Pradedu nuo pas mus atkeliavusio Žydrūno Ilgausko. Iki šiol nesu girdėjęs, kad lietuviai žmonės skirsto į ilgus arba trumpus. Dažniausiai sakydavome - aukštas arba mažas, kada kalbėdavome apie žmogaus ūgį.

Edmundo statistiniai skaičiai apie Clevelandą yra galbūt kiek "suapvalinti". Kiek suprantu, Didįjį Clevelandą sudaro bene visi Cuyahoga apskrities miestai. Pagal 1997 m. "The World Almanac", 1995 m. toje apskrityje gyveno 1,398,169 žmonės, mažiau negu 2 milijonai. Ten pat rašoma, kad Cuyahoga apsk. yra 19-ta savo dydžiu JAV-jose. Dėl kilometrinių nuotolių D. Clevelande sutinku. Tik visa bėda, kad JAV dar pilnai nepripažįsta metrinės sistemos ir atstumus matuoja myliomis (1,6 km). Daugumas "Darbininko" skaitytojų senokai gyvena JAV ir visi priprato prie tos britų pradėtos sistemos, kuri ir Anglijoje jau pakeista į metrą.

D. Clevelando sportas irgi kiek pasikeitė. Amerikoniško futbolo "Browns" komanda iki 1999 m. nežais, nes jos buvęs savininkas Art Modell išvežė visus žaidėjus į Baltimorę, kur jie dabar žaidžia už "Ravens" ("Juodvarnių") komandą. Pasenęs futbolo stadionas baigiamas nugriauti ir naują pastatys 1999 metams. Tada vėl čia žais "Browns", nes Clevelando futbolo sirgaliai neleido šio vardo išvežti į kitą miestą.

Neginčiju, kad kadais Clevelande buvo ledo ritulio "Barons" ir europietiško futbolo (soccer)



Sniegu apklotą Merkio upę Džukijoje.

V. Kapočiaus nuotr.

komandos - "Cobras" ir vėliau "Force". Tik mums visiems aišku, kad dabar Clevelando miesto centre, Gund arenoje, žaidžia ledo ritulio komanda "Lumberjacks" (International Hockey League) ir europietiško futbolo "Crunch" komandos.

Iš "Smaragdų karolių" Edmundas praleido Clevelando Metroparkų Zoologijos sodą, kuriame dabar yra akvariumas ir džunglių paviljonas ("Rain Forest").

Argi Clevelando viešoji biblioteka yra didžiausia JAV? JAV Kongreso biblioteka turi per 80 milijonų leidinių 470 kalbomis. Los Angeles viešoji biblioteka aptarnauja apie 3,5 milijonus skaitytojų su 8 milijonais leidinių.

Minėdamas Rokenrolo (Rock & Roll?) muziejų, Edmundas nepastebėjo ten pat esančio Great Lakes Science Center - Didžiųjų ežerų mokslo centro.

NASA yra Nacionalinis aeronautikos ir erdvės Lewis tyrimų centras. Tokių įstaigų yra daugiau JAV-jose.

Clevelandas nėra tipinis, bet būdingas daugiatautis miestas. Čia gyvena apie 60 įvairių tautybių kilmės žmonių. Edmundas kažkaip pamiršo estus. Be abejo, esama ir meksikiečių, bet puer-torikiečiai daugiausiai ispaniškai kalbančius (Hispanics) atstovauja.

Ačiū Edmundui už lietuvių bendruomenės prisiminimą. Tik kažkaip pamiršti liko lietuviai sportininkai. Dėka Algirdo Bielskaus mūsų atžalynas ir

vyresnieji galėjo varžytis ŠALFO varžybose bei susitikti su "negrynais amerikiečiais". Dalyvauta ir REVCO maratone. Dauge lyje Clevelando lietuvių namų rasite kertę su sporto varžybose laimėtomis dovanomis.

Ačiū Edmundui už gerus norus

- parodyti lietuviškam pasauliui mūsų miesto įžymybes. Prieš porą šimtų metų čia viskas buvo padengta tankiomis giriomis, kol 1796 m. Moses Cleveland išli-po iš loto Cuyahoga upės delto-jė ir davė miestui pradžią.

Gerardas Juškėnas

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

JANUARY 1997

SCHEDULE

JAN 4 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
JAN 7 TUES	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
JAN 7 TUES	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
JAN 7 TUES	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
JAN 9 THURS	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
JAN 9 THURS	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
JAN 10 FRI	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
JAN 10 FRI	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
JAN 14 TUES	PUTNAM, CT	11 - 12 NOON
JAN 16 THURS	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
JAN 18 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
JAN 21 TUES	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
JAN 21 TUES	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
JAN 21 TUES	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
JAN 23 THURS	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
JAN 23 THURS	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
JAN 24 FRI	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
JAN 28 TUES	FRACVILLE, PA	12 - 1 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$490 r.t.

One way to Vilnius \$320



FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

VILTIS
(HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

-- Dabar siuntiniai pasiekia Lietuvą per naują Klaipėdos konteinerių terminalą.
-- Greitai ir saugiai Jūs siuntinius priimate, gavėjams asmeniškai į namus po visą Lietuvą.

-- VILTIS ir toliau tęsia daug metų trunkančią organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai įprastai vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vieną žmogų!

Sausio 7 d. bus siunčiamas VILTIES konteineris į Lietuvą. Dar galite šia paslauga pasinaudoti. New Yorke galite paskambinti VILTIES atstovui Algijui Jankauskui tel. 718 849-2260 ir susitarti dėl siuntinių paėmimo iš Jūsų namų.

Sausio 5 d., sekmadienį, VILTIES atstovai vėl priims siuntinius New Yorke - Kultūros židinyje nuo 12 iki 3 val. popiet.

Visi VILTIES agentūros siuntėjai po Naujų Metų gaus išsamius tvarkaraščius apie sekančio pusmečio siuntinių surinkimo vietas ir vietas.

Nuoširdžiai dėkojame visiems, siuntusiems paketus į Lietuvą per mūsų agentūrą asmeniškai ar per VILTIES DOVANA programą. Jūs suteikėte džiaugsmo savo artimiesiems, draugams ir net visai Lietuvai, gyvenantiems žemiau skurdo ribos.

Visų VILTIS siuntinių gavėjų sveikiname visus su

Naujųjų Metų džiaugsmo ir laimės.

Informacijos apie siuntinius, pinigų persiuntimą ir pagalbą skambinant į Lietuvą prašome teirautis telefonu:

(617) 269-4455

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77 - 01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130



Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780



Aldona Lingertaitienė, Massachusetts universiteto katalikų studentų kapelionė, Šv. Petro bažnyčioje Bostone mišių vaikams metu.

D. Šilienės nuotr.

MOKSLININKO, SIBIRO KANKINIO ATMINIMUI

Gruodžio 2 dieną sukako 110 metų, kai Runkių kaime, Marijampolės apskrityje, gimė Lietuvos mokslininkas, visuomenės ir politikos veikėjas, 1918 metų vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras, ateitininkų judėjimo vadas, profesorius Pranas Dovydaitis.

1941 m. birželio 14 dieną savo ūkyje Čekiškės parapijoje prie Dubysos profesorius Pranas Dovydaitis buvo suimtas ir išvežtas į lagerį Sverdlovsko srityje. 1942 metais sušaudytas Sverdlovsko kaimelyje. Kapas nežinomas.

Lietuvių katalikų mokslo akademija, pagerbdama iškilus savo

nario atminimą, Pranui Dovydaičiui paskyrė visus šiuos metus. Profesoriaus gyvenimo kelią ir darbus apžvelgiančios konferencijos buvo surengtos daugelyje Lietuvos miestų bei miestelių, bažnyčiose buvo aukojamos už jį šventos Mišios. Gruodžio 2 dieną Vilniuje, Lietuvos mokslų akademijos salėje, įvyko baigiamoji jubiliejinė konferencija "Profesoriui Pranui Dovydaičiui - 110". Profesoriaus Prano Dovydaičio gimimo sukakčiai skirta paroda atidaryta Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje.

ELTA

"Pagalba Lietuvai" žinutės

"Pagalba Lietuvai" vadovas Robert S. Boris praneša, kad 42-sis talpintuvas buvo išsiųstas Lietuvon lapkričio 21 d. per Catholic Medical Mission Board (CMMB), New Yorke. Dvidešimties pėdų ilgio talpintuvą išsiųsti kainavo \$5,000. Šįkart vėl išsiųsti įvairūs vaistai nuo aukšto kraujo spaudimo, kosulio, aspirinas ir t. t. Talpintuvas turėtų pasiekti Lietuvą š. m. gruodžio pabaigoje. Vaistai bus išdalinti ligoninėms ir klinikoms per "Pagalba Lietuvai" atstovą Paulių Bindoką.

Š. m. lapkričio 27 d. 43-sis siuntinys, 2 milijonų dol. vertės Hepatito A vakcina, buvo išsiųstas oro kargo siuntiniu į Vilnių. Šis siuntinys taip pat gautas iš CMMB, ir "Pagalba Lietuvai" sumokėjo \$5,000 persiuntimo išlaidoms. Buvo pranešta, kad labiausiai hepatitas paplitęs gimnazistų ir universiteto studentų tarpe. CMMB paaugotos vakcinos užteks paskiepyti 27,000 žmonių.

Nuolatinė visuomenės parama dabar ir ateityje labai reikalinga šiam didingam Lietuvos Vyčių projektui vykdyti. Už kiekvieną Jūsų paaukotą dolerį į Lietuvą siunčiame \$152.32 vertės humanitarinės pagalbos, vaistų, aparatūros ir t. t. Aukos prašome siųsti: Aid to Lithuania, 4457 Fairway Court, Waterford, MI 48328. Tel. (810) 682-0098. Iš anksto dėkojame.

Regina Juškaitė

Sudarydami testamentus, nepamirškite geriausio draugo -

"DARBININKO",

kuris kiekvieną savaitę skelbia naujienas lietuvių namuose.

LTSC pirmininkas, vertina šių pastangų rėmėjų-pirmūnų Petro ir Jadvygos Kliorių auką, tikėdamasis, kad jų pavyzdžiu paseks ir kiti tautiečiai. Atviros Lietuvos Fondui ir M. Mažvydo Nacionalinei Lietuvos Bibliotekai šiam tikslui skiriamas po \$2,000, LTSC turi surinkti irgi apie \$2,000, kad geradarių paaukotos knygos ir moksliniai žurnalai, taip reikalingi įvairioms Lietuvos bibliotekoms, galėtų iš Chicago pasiekti Vilnių.

Tai būtų jau aštunta Lituhanistikos tyrimo ir studijų centro suorganizuota JAV lietuvių ir nelietuvių suaukotos literatūros siunta Lietuvon. Iš viso LTSC yra tenai persiuntęs per 320,000 svarų knygų ir periodikos.

LTSC

Chicagietis Tomas Pukštys - penktasis pasaulyje

Nors Chicagoje gimęs ir augęs Tomas Pukštys ietį mėto jau apie 10 metų (su šia rungtimi jis, beje, plačiau susipažino atostogaudamas Lietuvoje, kur jo vyresnysis brolis Andrius lankė medicinos mokyklą), tačiau 1996-ieji yra jo patys sėkmingiausi metai.

Lapkričio pradžioje iš JAV Lengv. atletikos federacijos atėjo raštas, kad pagal šių metų įvairių varžybų rezultatus mūsiškis buvo kvalifikuotas kaip 5-sis ieties metikas pasaulyje ir joks kitas lengv. atletikos srities atstovas lietuvis (Lietuvoje ar užsienyje) jam negali prilygti.

1996 m. Pukštys yra daug rungtyniavęs įvairiose valstybėse daugelyje kontinentų. Jis metų sezoną pradėjo varžybomis Brazilijoje, o po to sekė pasirodymai Kanadoje, JAV (įskaitant ir olimpinės žaidynės Atlantoje), daugelyje Europos valstybių, o sezoną baigė varžybomis Japonijoje.

Apie Pukštį ir jo gerus pasirodymus plačiai rašė viso pasaulio spauda, ypatingai ten, kur ieties metimas yra populiari lengv. atletikos šaka (deja, tokia JAV ji nebėra). Tačiau vis tiek JAV mūsiškis susilaukė dėmesio spaudoje ir televizijoje, kuomet jis pateko į JAV olimpinę rinktinę ir kada jis pradėjo gerinti JAV rekor-

dus. Žinoma, daugiausia vietos Tomui skyrė Amerikos lengv. atletikos žurnalas, kuris ne kartą dėjo apie jį straipsnius ir nuotraukas.

Net visą puslapį apie Tomo pasiekimus įsidėjo "U. S. Track & Field" žurnalas 1996 m. lapkričio mėnesį. Čia jo autorius Jeff Hollobaugh pateikia visą eilę informacijų apie Tomo pasirodymus. Po čia pat idėta nuotrauka yra rašoma, kad Pukštys yra pirmasis Amerikoje sportininkas, kuris per vieną sezoną 4 kartus pagerino ieties metimo rekordą.

Iki 1996 m. Pukštys buvo vietinietis JAV sportininkas (šalia Tom Petranoff), numetęs ietį daugiau negu 280 pėdų ir tai tą nuotolį jis buvo įveikęs tik vieną kartą. Tačiau 1996-aisiais jis šią ribą peržengė 5 kartus keturiuose varžybose. Ir keturi jo metimai buvo nauji JAV rekordai. Tai įvyko Paryžiuje birželio 28 d. (rezultatas 282-3 p./86.04 m), Monake rugpjūčio 10 d. (283-10/86.52), Sheffield, Anglijoje, rugpjūčio 25 d. (284-7/86.74 ir 284-10/86.82).

Reikia pažymėti, kad 1996 m. Pukštys įvairiuose susitikimuose yra nugalėjęs ir pasaulio rekordininką Jan Zelnę, kuris Atlantos olimpiadoje laimėjo auk-

so medalį, ir sidabrą ten sugriebusį anglą Steve Backley. Ir jis visa tai atliko neturėdamas nuolatinio trenerio ir be didesnės finansinės paramos iš šalies (ji remia tik "Adidas" bendrovė ir tai gana ribotai). Kaip žinome, beveik visose valstybėse geresnieji sportininkai turi savo trenerius, kurių priežiūroje dirba visą laiką, o Pukštys tik kartais nuo karto pasinaudoja atsitiktiniais treneriais.

Dabar Pukštys yra numatęs į JAV pasikviesti 1968 m. olimpiados čempioną latvi Janį Lusį, kuris sutiko čia atvykti ir padirbėti su mūsiškiu. Jis net rado sponsorius, kurie galėtų šį planą finansuoti. Šiuo metu jis gyvena Baton Rouge mieste, Louisianos valstijoje, kurį treniruoja vietinio LSU universiteto mėtymų trenerio Ralf Uebel priežiūroje. Tačiau tikisi, jog atvykus J. Lusui, kurį mūsiškis vertina kaip vieną geriausių pasaulio, jo metimų pajėgumas sustiprėtų. Pukštys galvoja, kad sulaukus 28 metų amžiaus, jau neliko daug laiko aktyviam sportui ir todėl iki sekančios olimpiados (kuri jau būtų paskutinė) dar galėtų daug ką nuveikti.

Edvardas Šulaitis

į rengiamą Naujosios Anglijos Vyčių festivalį Maironio Parke. Didelę narių dalis gieda parapijos chore.

Dirbkite ir toliau taip gražiai, aukite naujų narių skaičiumi ir didžiulėmis turėdami kuopos dvasios vadovų parapijos asistentą kun. Joną Petrauską, visą širdį ir sielą pašventusi Jums, Lietuvos Vyčiai.

Prisimintas a. a. kunigas Jonas Jutkevičius

Jis buvo Vyčių 26 kuopos dvasios vadovas ir Šv. Kazimiero mok. Antanas Minikauskas-Minner, kuris pareiškė, kad kleb. kun. J. Jutkevičius-Jutt daugiausia savo energijos įdėjo į Lietuvos Vyčius ir Lietuvos laisvės atgavimą. Jis pats asmeniškai per metus parašydavo per 1000 laišku senatoriams, kongresmenams Lietuvos reikalais. Dažnai pats tais reikalais važiuodavo į Washingtoną, Baltuosius Rūmus. Buvo rūpestingas bei pareigingas klebonas. 1950 m. įsteigęs Worcesterio vyskupiją, paskirtas Moterystės Tribunolo nariu. 1965 m. sugrąžintas iš Atholio Šv. Pranciškaus lietuvių parapijos klebono pareigų ir toms pačioms pareigoms paskirtas Worcesterio lietuvių Šv. Kazimiero parapijos. 1971 m. klebonas kun. J. Jutkevičius-Jutt išvyko atostogauti į Afriką. Grįždamas namo susirgo. Mirė, būdamas 56 metų amžiaus.

Tai buvo didžiulė netektis visai parapijai.

J. M.

Worcester, MA

Atšventė sukaktis

Spalio 12 d. Lietuvos Vyčių 26 kuopa šventė kuopos įsteigimo 80 metų ir buvusio dvasios vadovo, Šv. Kazimiero parapijos klebono kun. Jono Jutkevičiaus-Jutt 25 metų mirties sukaktis.

5 val. p. p. Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje gausiai dalyvaujant vyčiams ir svečiams Šv. Mišias aukėjo parapijos asistentas ir vyčių kuopos dvasios vadovas kun. Jonas Petrauskas, MIC. Jis pasakė ir pamokslą. Giedėjo parapijos choras, vadovaujamas vargonininkės Onos Valinskienės. Po Mišių sugiedoti Lietuvos Vyčių, Amerikos ir Lietuvos himnai.

Parapijos salėje toliau vyko ši graži šventė. Visus pasveikino ir programai vadovavo vyčių kuopos pirmininkė Ona Leseman. Invokaciją sukalbėjo parapijos asistentas kun. J. Petrauskas, MIC. Sekė vaišės.

Programos vedėja pakvietė kun. J. Petrauską kalbėti. Jis prisiminė visą Lietuvos Vyčių 26 kuopos kelią per 80 gyvavimo metų. Kuopai įsteigtus 1916 m., pirmuoju jos organizatorium buvo Holy Cross kolegijos studentas Aleksandras Račkus. Pirmąją valdybą sudarė: pirm. Antanas Čiginskas, rašt. Pranas Zatonaveckas, fin. rašt. Jonas Galiauskas, išd. Juozas Bačys. Kuopa

buvo viena iš veikliausių Naujojoje Anglijoje. Turėjo teatrų būrelį, krepšinio, tinklinio ir beisbolo komandas. 1920 m. įsteigtas jaunųjų vyčių būrelis. 1967-1969 metais surengti didingi koncertai, kuriuos atliko "Rutos" ansamblis iš New Jersey. Iš senesnių veikėjų minėtini Juozas Bačys ir ilgametis kuopos pirm. Vincas Kareišis. Iš jaunesnių buvę pirmininkai: Marijona Jankauskienė, Juozas Sakaitis, Ona Bender, Rita Pinkus, išbuvusi pirmininke. 18 metų. Visi pakelti į Lietuvos Vyčių garbės narius. Ona Leseman yra dabartinė kuopos pirmininkė. Ivaškaitė - jauniausia narė. Kuopa gali didžiulius turėjusi savo tarpe vieną didžiausių vyčių veikėjų a. a. kleboną kun. Joną Jutkevičių-Jutt. Kuopa yra surengusi tris Lietuvos Vyčių seimus Worcesteryje. Paskutinis įvyko 1993 m.

Vyčiai nuolat ne tik prisideda prie visų parapijos darbų, bet yra uolūs Lietuvos reikalų rėmėjai, visokeriopos Lietuvai pagalbos tiekėjai. Pirmą kovo mėnesio sekmadienį švenčia Šv. Kazimiero švenę. Organizuotai dalyvauja Šv. Mišiose. Birželio mėnesio pirmą sekmadienį Maironio Parke suruošia įdomią gegužinę. Spalio mėnesį daug



Nauja nelegalių imigrantų banga iš Azijos šalių - didžiulė problema nedidelei Lietuvos valstybei. Imigrantų šeima prašo išmaldos Vilniaus gatvėje.

V. Kapočiaus nuotr.

New Yorke Lietuvos Partizanų Globos fondo "Girių aid" koncerto metu gautos aukos:

- \$1000 - Donatas Banaitis.
 - \$274 - dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto.
 - \$150 - Elena ir Henrikas Andriuška, M. Klevečka.
 - \$100 - Juozas Dičpinigaitis, Lietuviai pranciškonai, Liucija Kašubaitė-Paknienė, dr. Aldona Janačienė.
 - \$50 - Eleonora Arlauskienė, Juozas Giedraitis, Antanas Matulaitis, Aldona Liepinaitis, Regina ir Aloyzas Balsiai, Vida ir Algis Jankauskai, Algis ir Roma Vedeckai, Albinas Sakalas, B. V. Paulius, Ramutė ir Algirdas Česnavičiai, Raimundas ir Treise Šližiai, Walter ir Rosie Dirma.
 - \$40 - Henrikas Laucius.
 - \$30 - Birutė ir Antanas Lukoševičiai.
 - \$20 - Liutas Jurskis, Vytautas Ruikys, E. Minkūnienė, Birutė Cibulskienė, Snieguolė Jurskytė, Vladas ir Irena Kilius, Pranė Ažuolienė, P. V. Gvildys, L. Jautakienė, E. M. Juškie, Gediminas Rajekas, Alfredas Martinkus, J. Bagdonienė, Albertas Melnikas, Sally Vickūnas, Victor Juodis, V. Dragunevičius, Eugenija Uselytė, Jadvyga Laucienė, Antanas ir Birutė Lukoševičiai, Alina ir Edvardas Stakniai, kun. Stasys Raila, Ona Barauskienė.
 - \$13 - Alina Alinskienė.
 - \$10 - Kazys Butkus.
- New Yorke gauta iš viso \$5,237.50.
- LPG fondas dėkoja visiems aukotojams ir ypač koncerto organizatorėms - Lietuvių Katalikų Moterų Kultūros draugijai, jos pirm. Birutei Lukoševičienei bei talkininkei dr. Nijolei Bražėnaitė-Paronetto. Visos aukos nurašomos nuo mokesčių. Čekius rašyti L.P.G. Fund, acct. #663777 ir siųsti Standart Federal Bk, 4192 Archer Ave., Chicago, IL 60632.

Sudaryta nauja ALTo valdyba

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. Jonas Račkauskas praneša visuomenei naujosios, 1996-1997 metų, ALTo valdybos sudėtį. Ji buvo sudaryta gruodžio 7 d. tarybos posėdyje Chicagoje.

Grožvydas Lazauskas, ką tik baigęs savo kadenciją pirmininko pareigose, bus pirmasis vicepirmininkas. Keturi vicepirmininkai tvarkys specifinius reikalus: Petras Bučas - finansinius, Kostas Burba - organizacinius, Vytautas Bildušas - informacinius, Vytautas Jokubaitis - specialiuosius. Stasys Dubauskas bus sekretorius, o Viktoras Naudžius - išdininkas.

Be jų, Amerikos Lietuvių Tarybą sudaro šie nariai: Stanley Balzekas, Jr, Stasys Briedis, Vytautas P. Dargis, MD, Jeronimas Gaižutis, adv. Saulius Kuprys, dr. Bronė Motušienė, Ph.D, Kazimieras Okasas, Evelyn Oželis ir Birutė Skorubskienė.

ALTo patikėtiniai yra Teodoras Blinstrubas, Viktoras Motušis, Jonas Valaitis, MD, ir Peter Zansitis, Ph.D.

Kazys Bobelis, MD, yra garbės pirmininkas. Garbės tarybą sudaro Teodoras Blinstrubas, Alena Devenis-Grigaitis, prel. Juozas Prunskis, J.C.D., ir Anthony J. Rudis.

Amerikos Lietuvių Tarybai Washingtono atstovauja dr. Jonas Genys, o Vytautas Radžius yra būstinės vedėjas Chicagoje.

LTSC

Šių laikų knygnešiai

Petras Kliorys, Euclid, OH, pirmasis atsiliepė į Lituhanistikos tyrimo ir studijų centro atsišaukimą, prašant visuomenės paramos Lietuvos bibliotekoms suaukotų knygų pergabenimui per Atlantą. Jis rašo: "Atsiliepdamas į "Draugo" (No. 229) laiško skyr. straipsnį, kad knygos į Lietuvą pačios nenuplauks, siunčiu \$50.00 asm. čekį šiam reikalui paremti".

Prof. dr. Jonas Račkauskas,

DARBININKAS



E-mail: 103517,1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
 Redakc. FAX .. (718) 827-2964
 Administr. (718) 827-1351

Spaustuė (718) 827-1350
 Vienuolynas ... (718) 235-5962
 Vyskupas (718) 827-7932
 Salė (kor.) (718) 827-9645
 Salės adm. (718) 235-8386

Ši savaitgalį Kultūros Židinyje:

1997-taisiais metais pirmoji Kultūros Židinio kavinė rengiama sekmadienį, sausio 5 d., nuo 12:30 iki 5 val. popiet. Čia bus galima skaniai papiegti (cepelinai), atsigaiivinti, susitikti su draugais, pažįstamais, pasidžiaugti naujaisiais metais ir tuo pačiu paremti Kultūros Židinį. Visi kviečiami.

I skaučių židiniečių surengtas Kūčias

Š. m. gruodžio 17 d. Kultūros Židinio didžiojo salėje susirinko daugiau kaip 150 asmenų. Kaip įprasta, visi namie pagaminti tradiciniai Kūčių valgiai buvo sudėti ant didžiulio šventiška papuošto stalo, kuris skendo žvakių šviesoje. Salė buvo gražiai ir skoningai išpuošta, eglutė išdabinta šiaudinukais, o visus metus negirdėtos Kalėdinės giesmės kvietė susirinkusius drauge pagiedoti. Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, pradėjo Kūčias prasminga malda; po to visi svečiai dalijosi paploteliais ir skaniai vakarieniavo. Trumpą programėlę atliko Maironio Lituanistinės mokyklos mokiniai: I. Kuncaitė, T. Dičpinigaitis, E. Gaubaitė, G. Pliūra, D. Šidlauskas, N. Norvilaitė, D. Bukauskas ir kt. Jų pasirodymas buvo gražiai įvertintas nuoširdžiais dalyvių plojimais. Svečių tarpe buvo Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, Brooklyno pranciškonų vienuolyno viršininkas, kun. St. Raila, Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Anusas, pasveikinęs susirinkusius švenčių proga, konsulas Arnoldas Milukas su šeima, Marytė Šalinskienė, dr. J. Dičpinigaitis su šeima, Romas Drazdauskas, Apreiškimo parap. zakristijonas, akordeonu palydėjęs giedamas giesmės. Kūčių vakarienė - tai vyr. skaučių židiniečių dovana lietuviškai visuomenei, savų jėgų meilės išraiška. Šiuo metu Aldona Žukienė pirmininkauja vyr. skaučių židiniui Vilijai.

"Darbininko" 1997 metų gražus spalvotas kalendorius gruodžio 10 d. buvo išsiuntinėtis visiems skaitytojams. Įdėtas laiškas su atkarpėle, kurią galima panaudoti, mokant už laikraščio metinę prenumeratą. Yra ir gražinio vokelis. Kalendorius yra didesnio formato.

Šiandien DARBININKA užsioke,
 kitą savaitę turėsite jį namuose!
 Tel: 827-1351

Skelbiamas "Darbininko" konkursas

"Darbininko" laikraštis skelbia atvirą, ugdantį krikščioniškus idealus konkursą **"Ko tikiuosi iš Lietuvos Bažnyčios ir ką aš galiu duoti jai?"**

Straipsnio ilgis nuo dvilikos iki penkiolikos dviguba interlinija mašinėle rašytų puslapių.

Konkurso laureatams skiriamos šios premijos:

- I premija - 300 dol.,
- II premija - 200 dol.,
- III premija - 100 dol.

Straipsniai turi būti gauti iki kovo 30 d. (pagal pašto antspaudą datą ant voko).

Kūriniai siunčiami konkursui įprasta tvarka, pasirašomi slaptyvardžiu. Pridedamas uždaras vokas, pasirašytas slaptyvardžiu, o jo viduje yra autoriaus tikroji pavardė, vardas, adresas, telefonas ir autoriaus pastaba: "Leidžiu savo kūrinį išspausdinti DARBININKE".

Vertinimo komisija rankraščių konkurso dalyviams negražina. Siųsti šiuo adresu:

"Darbininko" novelės arba straipsnio konkursas
 341 Highland Blvd.
 Brooklyn, NY 11207

Vargonuoja Virginijus Barkauskas

Išgirsti vargonų koncertą proga nedažnai pasitaiko. Todėl šeštadienį, gruodžio 14 d., Maspetho, NY, parapijos bažnyčioje įvykęs koncertas vargonų muzikos mylėtojams buvo tikra dvasinė puota. Koncertą atliko minėtos parapijos vargonininkas, Bronxo muzikos konservatorijos fakulteto narys, koncertuojantis vargonų solistas Virginijus Barkauskas.

J. S. Bachas yra laikomas vargonų muzikos karaliumi. Jis yra sukūręs nepaprastai daug, daugiausia vargonams, muzikos veikalų. Jų tarpe vieną iš pirmųjų vietų užima 48-ni, kiekvienai tonacijai skirti po dvi, preludai ir fugos.

Kaip ir dera, Virginijus Barkauskas, pagerbdamas vargonų karalių J. S. Bachą, koncertą pradėjo su jo *"Prelude and Fugue in E-Flat Major"*.

Toliau sekė Paul Hindermitho *"Sonata Nr. 2"*. Šis XX-to amžiaus kompozitorius yra laikomas vienu iš aukščiausiai tame amžiuje iškilusių moderniosios muzikos atstovų. Jo muzika pasižymi dideliais disonansų skambesiais. Todėl nebuvo lengva persiorientuoti peršokant iš baroko į XX-tąjį amžių. V. Barkauskui tačiau pavyko pademonstruoti to veikalo eleganciją, atvedusią į ramią baigmę.

Pirmoji programos dalis buvo baigta Louis Vierne *"Pieces de Fantaisie (Suite III)"*. L. Vierne daugiausiai muzikos parašė vargonams. Šio veikalo dalies *"Carillon de Westminster"* tema, pagrįsta varpų skambėjimu, besikartojančiu ištisai per visą kūrinį, buvo itin maloniai išklausyta. Po pertraukos antroje pro-



Vargonininkas Virginijus Barkauskas.

gramos dalyje buvo išgirsta Franz Liszto *"Prelude and Fugue of the theme B-A-C-H"*. F. Liszto vargonams ne tiek daug yra sukūręs. Labiausiai jis pagarsėjo savo simfoninėmis poemomis, oratorijomis ir ypač sunkiais kūriniais fortepionui. Atliktame kūrinyje vyravo dramatiškai išreikšta, nuoširdžiui gailestingumu nusiteisianti gija.

Po to sekė prancūzų kompozitoriaus Jehan Alaino *"Variations sur Lucie Creator"*. Šis kompozitorius nespėjo daug sukurti, nes jaunas žuvo Antrojo pasaulinio karo metu. Atliktasis jo kūrinys nuskambėjo su didele dinamika, ugniai ir ekspresyviai.

Toliau - vėl prancūzų kompozitorius, Olivier Messiaen. Jis buvo geras vargonininkas, todėl, šalia kitų veikalų, daug sukūrė muzikos vargonams. Buvo didelis gamtos mėgėjas. Jo kūryboje dažnai girdima paukščių balsai bei kiti įvairūs gamtos garsai. Atlikto veikalo *"Messe de la*

Pentecote" dalis *"Communion"* pasižymėjo spalvingu lengvumu, pamėgdžiojant paukščių balsus, miško ošimą, upelių čiurlenimą.

Koncerto pabaigai buvo paliktas Charles Tournemire su kūrinio *"Choral-Improvisation sur le 'Victimes Paschali'"*. Tai pasaulinio garso iškilus improvizatorius. Jo veikalų pagrindas - gregorinis choralas. Atliktajame kūrinyje atspindėjo Golgotos kelio tragizmas, išreikštas galingai aidinčiais sodriais akordais, o skaidrūs, skubiai bėgantys pasazai išreiškė Prisikėlimo pergalės triumfą.

Yra sakoma, jog menininką pažįnsi iš jo pasirinktos programos. Grodamas vidutinio dydžio, trijų manualų, su apie 60 balsų elektroniniais vargonais ir turėdamas nepriekaištingą techniką, V. Barkauskas atliktojo veikalus sugebėjo išpuoti lankščia dinamika ir gausiu muzikos spalvų spektru.

p. palys

Amžinybėn iškeliavus

Petras Baltrušionis, elektros inžinierius, gimęs Lietuvoje, gyvenęs Jamaica Hills, NY, mirė savo namuose š. m. gruodžio 19 d., sulaukęs 75 metų amžiaus. Buvo pašarvotas Shalins laidojimo koplyčioje Woodhaven, NY. Atsisveikinimas įvyko sekmadienį, gruodžio 22 d., o pirmadienį, po mišių Apreiškimo par. bažnyčioje, palaidotas St. Charles kapinėse Farmingdale, L.I.

Nuliūdime liko žmona Nijolė, dukrelė Elena su vyru, du anūkai, sesuo Elena Andruska su vyru Henriku ir kiti giminės.

A. + A. Petras priklausė Apreiškimo parapijos chorui, buvo valdyboje, talkindavo visuose Apreiškimo par. renginiuose, padėdavo visur, kur tik galėjo. Laidotuvis dalyvavo daug žmonių, iš Romos buvo atvykęs ir žmonos Nijolės brolis kun. Algimantas Bartkus, Lietuvos šv. Kazimiero kolegijos rektorius.

Stanislovas Lukoševičius, gimęs Redding, PA, gyvenęs Brooklyn, NY, mirė š. m. gruodžio 17 d. King's Highway li-goninėje, sulaukęs 91 metų amžiaus. Buvo pašarvotas Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas buvo ketvirtadienį, gruodžio 19 d., o penktadienį, po mišių Apreiškimo par. bažnyčioje, palaidotas Cypress Hills kapinėse šalia savo žmonos Paulynos, mirusios 1985 m.

Nuliūdime liko du sūnūs: Stanislovas ir Albinas su šeima, dukra Irena su vyru, sesuo Stella Griška ir kiti giminės. Vėlonis nuo 1912 m. iki 1928 m. gyveno Lietuvoje. Grįžęs į Ameriką, buvo uolus parapijietis Angelių Karalienės parapijoje, o jai užsidarčius, perėjo į Apreiškimo parapiją. Čia irgi daug padėdavo, rinkdavo pinigų per pamaldas. Priklausė Lietuvių Susivienijimui, Vyčių 41-mai kuopai, buvo valdyboje; LRK Federacijos NY apskrities valdybos narys, Lietuvių Katalikų Darbininkų klubo

Frederick D. Schmidt - Aukščiausiojo teismo teisėjas

1996 m. gruodžio 17 d. Queens County Aukščiausiojo Teismo rūmuose buvo įvesdintas naujas, š. m. lapkričio 5 d. (bendrame demokratų ir respublikonų sąraše) išrinktas aukščiausiojo teismo teisėjas Frederick D. Schmidt. F. Schmidt 26-rius metus buvo New Yorko valstijos asamblėjos narys, 16-ka metų dėstė teisę St. John's universitete New York; 1993 m. buvo išrinktas Queens County Civilinio teismo teisėju.

F. Schmidt augina 9 vaikus, tarnavo marinuose (I-ojo leitenanto laipsnis), yra praktikuojantis katalikas ir nuoširdus lietuvių ir Lietuvos draugas.

Dirbdamas New Yorko valstijos parlamente, praveddavo rezoliucijas, o Lietuvai atgavus nepriklausomybę, jis daug prisidėjo, kad šv. Jono universiteto 2 profesoriai dėstų ekonomiką Vilniaus universitete bei finansiškai remia kitus projektus.

Įvesdinimo iškilmėse dalyvavo visa eilė valdžios atstovų. Lietuviams atstovavo vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, ir prel. Pranas Bulovas.

Ateitininkų Sendraugių Sąjungos Centro Valdyba

praneša, kad šios ASS Centro Valdybos kadencija baigėsi per reitą vasarą. Prašome pristatyti kandidatus į ASS CV iki 1997 m. sausio 31 d. Rinkimų Komisijai. Kandidatų pristatymo taisyklės ir nurodymai skelbiami Rinkimų Komisijos.

ASS Centro Valdyba

Ateitininkų Sendraugių Sąjungos Centro Valdybos Rinkimų Komisija praneša, kad kandidatai į ASS CV turi būti pristatyti sekretoriui. Dar priklausė bent kelioms amerikiečių draugijoms. Nuo 1936 m. bendradarbiavo "Drauge", "Garse", "Darbininke", pasirašydamas S. K. Lukas arba Ažuolaitis.

Gavėnios rekolekcijos

Vysk. P. A. Baltakis, OFM, praves gavėnios rekolekcijas:

Daytona Beach, FL, - vasario 26 - 27 d.;

Juno Beach, FL, - kovo 1 - 2 d.;

Pompano Beach, FL, - kovo 8 - 9 d.;

Miami, FL, - kovo 16 d.

Kun. Vidmantas Gričius (Šventosios klebonas) praves gavėnios rekolekcijas:

Šv. Jurgio parapijoje, Rochester, NY, - vasario 21 - 23 d.;

Šv. Antano parapijoje, Detroit, MI, ir Dievo Apvaizdos parapijoje, Southfield, MI, - vasario 25 - kovo 10 d.;

Vista, CA, ir šv. Kazimiero parapijoje, Los Angeles, CA, - kovo 10 - 23 d.

Kun. Rokas Puzonas (I fusininkų - Švenčionių rajone klebonas) praves gavėnios rekolekcijas:

Apreiškimo parapijoje, Brooklyn, NY, - vasario 21 - 23 d.;

Šv. Kazimiero misijoje, St. Petersburg, FL, - vasario 28 - kovo 2 d.;

Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje, Marquette Park, IL, Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijoje, Brighton Park, IL; Šv. Antano parapijoje, Cicero, IL, - kovo 5 - 17 d.

ti Rinkimų Komisijai ne vėliau kaip iki 1997 m. sausio 31 d. Kandidatų siūlymo nurodymai:

--Kandidatai į ASS siūlomi raštu. Kandidatai į ASS CV gali būti asmenys, kurie yra Sendraugių Ateitininkų Sąjungos nariai;

--Kiekvieno kandidato siūlymą pasirašo penki (5) ateitininkai.

Kandidatai savo sutikimą pateikia raštu Rinkimų Komisijai, kurios sąstatas yra sekantis: Džiugas Staniškis, pirmininkas,

8575 Hawksbridge Court, Macedonia, OH 44056. Tel. (216) 468-5465; Dr. Birutė Kasperavičienė ir Dr. Živilė Vaitkienė.

ASS CV Rink. Komisija

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 37-7-1401. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško **pirkti nebrangių vartotų baldų**. Reikia valgomąjo kambario baldų, komodos, knygų lentynos, rašomojo stalo, virtuvės staluko su pora kėdžių, kilimo ir kt. Skambinti darbo valandomis į *Darbininko* administraciją - (718) 827-1351. (sk.)

Mergina iš Lietuvos ieško **roommate** - merginos, gyvenančios Amerikoje ne mažiau vienerių metų, dalintis dviejų miegamųjų butu Astorijoje, NY. Kaina 350 dol. mėnesiui. Tel. (718) 274-1094. (sk.)

Reikalinga moteris prižiūrėti du mažus vaikus. Pagaidaujama sąžininga, tvarkinga moteris nuo 30 iki 50 metų, kuri myli vaikus ir nerūko. Tel. 1-(518)372-6529. (sk.)

Išnuomojamas kambarys savaitgaлямs. Kaina 100 dol. vienam mėnesiui. Tel. (718) 364-6950. (sk.)

P a i e š k o m o s :

Elizabeth Zamboon, paskutiniu metu gyvenusi West Hyannisport, MA; ir

Elizabeth Kalinauskienė, paskutiniu metu gyvenusi Needham Heights, MA. Jos pačios, arba jų giminės, vaikai, anūkai ir kt., žinantieji apie jas, prašomi rašyti

Stasei Kvaracijenei, K.M. Čiurlionio 89-16, Druskininkai, Lithuania.

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Lithuanian-American RC Women's Alliance, Brookfield, WI - 100 dol.;

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
 361 Highland Blvd.
 Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Darbininko" administracija prašo skaitytojus nuolat atkreipti dėmesį į lipinukę ant laikraščio pažymėtą jūsų prenumeratos pasibaigimo datą EXP. Mielai skaitytojai nuoširdžiai prašomi laiku pratęsti prenumeratą ar sumokėti atsilikusių mokėstį.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims 1997 m. sausio 4 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyn, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuės patalpose, sausio 5 d., sekmadienį, nuo 12 val. iki 3 val. popiet. Brooklyn, mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.